

De Nieuwe Instelling

Een lokale podiumfunctie of professionele theaterfunctie binnen DNI Heesch

Een rapportage van de toekomstscenario's

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. De opdracht	4
3. Aanpak, werkwijze en resultaat	5
3.1 aanpak	5
3.2. werkwijze	5
3.2.1. Deskresearch	5
3.2.2. Bespreking en bezoek	6
3.2.3. Rapportage	6
3.3 Resultaat	6
4. Kader	7
4.1 Visie en Missie van DNI	7
4.2 uitgangspunten DNI	7
4.3 Gemeente en gemeentelijk cultuurbeleid	8
4.3.1 Beschrijving gemeente	8
4.3.2 Cultuurbeleid en voorzieningen gemeente Bernheze	8
4.4 Overige (professionele) podiumkunstinstituten en -initiatieven in Heesch, Bernheze en omgeving	9
4.5 (Landelijke) trends t.a.v. kleine theaters	12
5. Beschrijving podium- en theaterfunctie	13
5.1 definitie functies	13
5.2 VNG Ringenmodel	13
6. Optie 1: Een lokale podiumfunctie binnen DNI	15
6.1. Definitie	15
6.2 Aansluiting bij gemeentelijk beleid	15
6.3 aansluiting bij visie en missie DNI	15
6.4 Activiteiten van een lokale podiumfunctie	16
6.5 Doelgroep en bereik	16
6.6 Huur theatterruimte door potentiële gebruikers	17
6.7 Kenmerken organisatie en exploitatie	17
6.7.1 voorzieningen theaterzaal en techniek	18
6.7.2 personeel en organisatie	18
6.7.3 inzet vrijwilligers	19
6.8 Rol binnen DNI en de gemeente	20

7. Optie 2: een professionele theaterfunctie binnen DNI	21
7.1 Definitie	21
7.2 aansluiting bij gemeentelijk beleid	21
7.3 aansluiting bij visie en missie DNI	21
7.4 Activiteiten van de professionele theaterfunctie	22
7.5 Doelgroep en bereik	23
7.6 Huur thetterruiimte door potentiële gebruikers	24
7.7 Kenmerken organisatie en exploitatie	25
7.7.1 voorzieningen theaterzaal en techniek	25
7.7.2 personeel en organisatie	25
7.8 Rol binnen DNI en de gemeente	25
7.9 De relatie met andere lokale en regionale aanbieders	26
8. gelijkaardige initiatieven in de regio en/of landelijk	28
8.1 De Kattendans in Bergeijk	28
8.2 Cultureel Centrum Jan van Besouw in Goirle	29
8.3 Nieuwe Nobelaer in Etten-Leur	30
9. Begroting	32
9.1 begroting lokale podiumfunctie en toelichting	32
10. Mogelijke invullingen functies	33
10.1 Mogelijke invullingen lokale podiumfunctie	33
10.1.1 Door DNI	33
10.1.2 Met (zeer) beperkte professionele programmering	34
10.1.3 Voor, door en mét Heeschenaren	34
10.2 Mogelijke invullingen professionele theaterfunctie	34
10.2.1 Door DNI	34
10.2.2 Door De Lievekamp	36
10.2.3 I.s.m. De Kersouwe en Nesterlé	37
11. Samenvatting	38

1. Inleiding

Al enige tijd zijn Cultureel Centrum De Pas, Educatief en Creatief Centrum De Eijnderic, De Bibliotheek Heesch en KBO afdeling Heesch met elkaar in gesprek over vergaande samenwerking. Deze samenwerking krijgt concreet vorm binnen het project De Nieuwe Instelling (DNI). Binnen DNI gaan De Pas en De Eijnderic fuseren en samenwerken met de bibliotheek in het gemeenschapshuis (de huidige accommodatie van De Pas). In deze nieuwe multifunctionele accommodatie - ofwel de nieuwe huiskamer van Heesch - is ook ruimte beschikbaar voor de activiteiten van de KBO en andere verenigingen.

De functies die binnen DNI ingevuld worden zijn theater, educatieve activiteiten, huisvesting bibliotheek en horeca. Kortom 'de huiskamer van Heesch' waar iedereen individueel terecht kan voor gezelligheid en informatie en waar alle verenigingen terecht kunnen. Dit alles zo laagdrempelig mogelijk en voor alle inwoners. Daarnaast is DNI de Multifunctionele Accommodatie (MFA) van Bernheze. In deze MFA is plaats voor De Eijnderic, een flexibel aanpasbare theaterzaal (eventueel met vlakke vloer) en ruim aanbod aan vergaderlocaties.

Om te komen tot een onafhankelijke onderbouwing van de plannen voor een duurzame en toekomstbestendige instelling, heeft het bestuur onderzoek laten doen naar de invulling van een aantal functies binnen DNI.

Dit rapport is een beschrijving van het onderzoek naar het voeren van een podiumfunctie of een professionele theaterfunctie binnen DNI. Tot op heden biedt Cultureel Centrum De Pas beide functies aan Heesch, Bernheze en omgeving.

2. De opdracht

Het bestuur van DNI wil een gefundeerde keuze kunnen maken tussen het voeren van een lokale podiumfunctie of een professionele theaterfunctie. Voor beide functies moet een duidelijk beeld geschetst worden van de investeringen en, met het oog op een gezonde exploitatie, de hiermee gepaard gaande en bijbehorende kosten en baten.

3. Aanpak, werkwijze en resultaat

3.1 aanpak

Om een duidelijk beeld te geven van de mogelijkheden en consequenties van zowel de podiumfunctie als de professionele theaterfunctie binnen DNI zijn er gesprekken gevoerd met de verschillende betrokken partners. Daarnaast is er deskresearch gedaan.

De opdracht voor dit onderzoek is gegeven op 26 september. De opleverdatum van de eindrapportage is gesteld op 28 oktober. Dit betekent een korte doorlooptijd waardoor sommige punten niet tot in detail konden worden uitgewerkt.

3.2. werkwijze

3.2.1. Deskresearch

- Budgetsubsidieovereenkomst 2012-2015 t.b.v. de Stichting Cultureel Centrum De Pas Heesch, 20 december 2011
- Huisvestingsonderzoek De Misse 2-4 te Heesch dd. 13-01-2017 inclusief bijlagen, Laride BV
- (Voormalige) Business Case (concept 2) De Nieuwe Instelling
- Beleidsnota cultuur en kunst Bernheze 'Prikkelende Cultuur en Kunst in Bernheze' (februari 2006)
- Perspectiefnota 2020-2023 Gemeente Bernheze
- De Podiumpeiler 2011 uitgevoerd door Atlas voor gemeenten in opdracht van Muziek Centrum Nederland en Theater Instituut Nederland.
- Rapport TNS Nipo 'Marktbeschrijving Podiumkunsten 2007', Henk Foekema
- Verkenning arbeidsmarkt culturele sector, SER / Raad voor Cultuur januari 2016
- Gedeeld gebouw als begin | Over de weerbarstige maar kansrijke praktijk in multifunctionele accommodaties, Vereniging Openbare Bibliotheken, Marian Koren
- Waarom financiert de overheid de kunst? Federatie Cultuur (2011)
- Culturele activiteiten in 2012: bezoek, beoefening en steun Het culturele draagvlak deel 13 Andries van den Broek Sociaal en Cultureel Planbureau Den Haag, december 2014
- 'Sluiting van kleine theaters verdrijft de ziel uit een stad', interview met Hedwig Verhoeven, directeur VSCD, Volkskrant 15 mei 2015
- 'Op zoek naar nieuw publiek verandert het theater steeds meer in een buurthuis', Joukje Akveld – Vrij Nederland, 24 augustus 2017
- CAO Nederlandse Podia 2017-2019
- Bij Jan van Besouw in Goirle draait het om kruisbestuiving, Brabant Cultureel, 20 september 2019
- Nieuwe Nobelaer staat model voor cultuurcentrum van de toekomst, Brabant Cultureel, 4 oktober 2019
- De Kattendans in Bergeijk barst uit zijn voegen, Brabant Cultureel, 13 september 2019

3.2.2. Bespreking en bezoek

- Overleg / bepalen uitgangspunten met Kris Roemers, directeur De Eijnderic dd. 20 augustus 2019
- Voortgangsgesprek Kris Roemers, de Eijnderic dd. 8 oktober 2019
- Gesprek Floor van Laarhoven, accountmanager marketing & communicatie CC De Pas, dd. 14 oktober 2019
- Gesprek Chrisjan Ploegmakers, technicus De Pas, dd. 14 oktober 2019
- Gesprek Janette Slaats, accountmanager marketing & communicatie CC De Pas, dd. 18 oktober 2019
- Gesprek Aad van Lopik (voorzitter bestuur De Pas en De Eijnderic) en Kris Roemers (directeur De Eijnderic), dd. 24 oktober 2019

3.2.3. Rapportage

Op basis van deskresearch, de diverse besprekingen en diverse bezoeken aan de locatie is deze rapportage opgesteld.

3.3 Resultaat

Een rapportage die inzicht biedt in de financiële en maatschappelijke impact van beide functies afzonderlijk, op basis waarvan een gefundeerde keuze gemaakt kan worden tussen genoemde podiumfunctie en professionele theaterfunctie.

4. Kader

4.1 Visie, missie en kernwaarden van DNI

Visie van DNI

Bernhezers hebben recht op een ontmoetingsplaats om elkaar te inspireren, versterken, boeien en vermaken. Een 'warme', Brabantse ruimte voor zelfontplooiing, creativiteit en ontmoeten. Een baken bij maatschappelijke veranderingen en een onmisbaar onderdeel van een aantrekkelijk vestigingsklimaat en leefbare samenleving op dorpsniveau.

Missie van DNI

DNI geeft vorm aan deze ontmoetingsplaats, 'huiskamer van Heesch'. We organiseren zelf activiteiten. En we zijn een aantrekkelijke partner voor de activiteiten van alle gelijkgestemde plaatselijke organisaties en lokale verenigingen.

Kernwaarden DNI

- aantrekkelijke huisvesting en informele sfeer
- de drempel is laag, de service is hoog
- maximale samenwerking en co-creatie

4.2 uitgangspunten DNI¹

Bij DNI kun je volop terecht voor professioneel en amateurtheater en toneel, muziekvoorstellingen, films en evenementen.

Theater

- Theater regionaal / lokaal.
- Theater professioneel, landelijke voorstellingen.

Film

- Film volwassenen.
- Kinderfilms.
- Film gecombineerde activiteiten: cursussen, debat, educatie etc.

Evenementen en bijeenkomsten

- Evenementen o.a. carnaval.
- Grote bijeenkomsten o.a. beurzen.

Bovenstaande activiteiten vinden volledig of gedeeltelijk plaats in de Theaterzaal van DNI.

De deelnemende organisaties hebben culturele, maatschappelijk en sociale activiteiten. Veel verenigingen organiseren activiteiten zoals de toneel-, ballet- en muziekvereniging en de KBO. Het is

¹ Uit Voormalige Business Case (concept 2) De Nieuwe Instelling

belangrijk om veel maatschappelijke activiteiten binnen een gevarieerd programma te hebben en te organiseren vanuit een gezamenlijke programmering. De gezamenlijke programmering vraagt overigens wel om professionaliteit en ownership in de vorm van een programmaraad met een centrale programmamanager. Activiteiten kunnen voor en door Heeschenaars worden georganiseerd, zodat er zelf invulling kan worden gegeven aan activiteiten en de uitvoering hiervan.

Inhoudelijke samenwerking / programmering

- Het bieden van een groter (gezamenlijk) aanbod met ook nieuwe activiteiten.
- Partners gaan aan de hand van thema's een (maatwerk)programma ontwikkelen. Zo vindt er optimale kruisbestuiving plaats. De insteek is cross sectorale samenwerking.
- Ook inwoners krijgen zelf volop mogelijkheden om activiteiten te organiseren en worden uiteraard ook gehoord bij de ontwikkeling van de programmering.
- De centrale programmamanager is verantwoordelijk voor het gezamenlijke aanbod en de agenda en stuurt op lange en korte termijn programmering. Gaten in de programmering worden zo snel mogelijk ingevuld.

4.3 Gemeente en gemeentelijk cultuurbeleid

4.3.1 Beschrijving gemeente

Heesch maakt deel uit van de gemeente Bernheze. De gemeente bestaat verder uit de kernen Nistelrode, Heeswijk-Dinther, Vorstenbosch, Loosbroek en Vinkel. Heesch telde in 2018 13.415 inwoners. De totale gemeente had 30.806 inwoners. Bernheze grenst aan Oss, Landerd, Uden, Meierijstad, Sint-Michielsgestel en 's-Hertogenbosch.

4.3.2 Cultuurbeleid en voorzieningen gemeente Bernheze

De gemeente Bernheze bestaat uit vijf kernen met een ieder door cultuurhistorie bepaalde eigen identiteit. Elke kern kent haar eigen specifieke lokale accenten en activiteiten. Sommige ervan hebben een regionale uitstraling. Bernheze ligt geografisch gezien tussen de grotere gemeenten Oss, Uden en Veghel. Elk van deze gemeenten heeft haar eigen specifieke culturele voorzieningenstructuur waar ook de inwoners van Bernheze gebruik van maken. Dit komt mede doordat de omvang van een gemeente mede de infrastructuur en aanwezigheid van cultuur en kunstvoorzieningen bepaalt. Bernheze valt in een schaalgrootte waarin sprake is van een kernachtig gemeentelijk cultuurbeleid en infrastructuur. Bernheze kent verschillende culturele voorzieningen, gemeenschapshuizen en particuliere culturele initiatieven.

De ambitie van de gemeente is om cultuur en kunst meer uitstraling te geven door een klimaat te scheppen dat inwoners (van jong tot oud) stimuleert actief met kunst en cultuur bezig te zijn².

² Beleidsnota cultuur en kunst Bernheze 'Prikkelende Cultuur en Kunst in Bernheze' (februari 2006)

In de perspectiefnota 2020-2023 stelt het college van B&W als hoofddoel op het gebied van cultuur:
Door cultuuraanbod is de leefbaarheid en persoonlijke ontwikkeling toegenomen.

De doelen die zij daarbij stellen zijn o.a.:

- Ontmoetingsplekken en podia voor kunst, cultuur en evenementen zijn beschikbaar
- er worden culturele activiteiten en evenementen aangeboden
- er is aanbod van kunst in de openbare ruimte

Een van de subdoelen daarbij is:

We brengen jongeren in aanraking met een breed aanbod kunstdisciplines

Daarnaast stelt het college dat zij DNI zien als een nieuwe bruisende sociaal culturele instelling in het centrum van Heesch. Dit samenwerkingstraject van De Pas, De Eijnderic en de Bibliotheek functioneert in het huidige gebouw van De Pas (en mogelijk de bibliotheek) als 'de huiskamer van Heesch' waar iedereen zich welkom voelt. In het gebouw moet ruimte zijn voor onder andere ontmoeting, creatief uiten, groeien en ontwikkelen en voor organisaties die zich bezig houden met 'zorgen voor elkaar'³.

Om de behoefte te peilen onder de bevolking van Bernheze aan DNI en het handhaven van de professionele theaterfunctie is een behoefte onderzoek gehouden. Ruim 650 deelnemers hebben hieraan meegedaan. In de gemeente Bernheze is 62% voorstander van de komst van DNI, 22% heeft geen mening en 16% is tegen. In Heesch is 69% voorstander van DNI, 19% heeft geen mening en 12% is tegen. Onder de bevolking is er draagvlak voor de komst van DNI. Immers twee derde van de bewoners van Bernheze vindt een nieuwe ontmoetingsplek waar je in één gebouw terecht kunt voor informatie en advies, cultuur, recreatie en educatie, sport en bewegen, ontmoeting en ontspanning, een goed idee. Voor het handhaven van de professionele theaterfunctie is in de gemeente Bernheze 50% voorstander, 24% heeft geen mening en 26% is tegen. In Heesch is 56% voorstander, 23% heeft geen mening en 21% is tegen⁴.

4.4 Overige (professionele) podiumkunstinstituten en -initiatieven in Heesch, Bernheze en omgeving

De behoefte aan een nieuwe professionele theatervoorziening in Heesch is mede afhankelijk van het bestaande voorzieningenaanbod in en rond Bernheze. Daarbij speelt de bereidheid van de bezoeker om te reizen voor een voorstellingsbezoek een belangrijke rol. Ongeveer 50% van de mensen is bereid een reistijd van 2x10 minuten te overbruggen. Ongeveer 20% van de mensen is bereid een reistijd van 2x20 minuten te overbruggen. Deze reisbereidheid verschilt overigens voor soorten podiumkunsten. Mensen zijn bijvoorbeeld bereid langer te reizen voor (grote) musicals⁵.

Naast het podiumkunstenaanbod van Theater De Pas zijn in de gemeente Bernheze en omgeving ook andere aanbieders actief:

Natuurtheater De Kersouwe in Heeswijk-Dinther brengt en ontwikkelt actief een breed scala aan amateur- en professionele theatervoorstellingen.

³ Perspectiefnota 2020-2023 Gemeente Bernheze p. 38

⁴ Voormalige Business Case (concept 2) De Nieuwe Instelling, p. 2

⁵ Bron: Podiumpeiler 2011, Atlas voor gemeenten p. 75

Cultureel Centrum Nesterlé in Nistelrode organiseert met regelmaat (zo'n 20 keer per jaar) professionele theatervoorstellingen.

Ook in de directe omgeving van Bernheze zijn verschillende organisaties actief die een podium of een theaterprogrammering bieden:

Theater De Lievekamp in Oss is een breed en laagdrempelig theater voor Oss en regio. De Lievekamp programmeert zo'n 275 voorstellingen per jaar in alle theatergenres, zowel professioneel als lokaal en regionaal.

De groene Engel in Oss biedt in een monumentaal pand met filmhuis, vlakke vloertheater en concertzaal in het Centrum van Oss een podium voor concerten, films en theater.

Theater De Blauwe Kei in Veghel biedt met 200 producties per seizoen zo'n breed mogelijk publiek een divers theaterprogramma.

Markant Uden biedt per seizoen een podium aan ongeveer 200 lokale, nationale en internationale producties. Markant beschikt naast een grote theaterzaal en een kleine zaal speciaal voor nieuw talent ook over een evenementenzaal.

De Verkadefabriek in 's-Hertogenbosch programmeert naast een ruim filmhuisaanbod jaarlijks een kleine 500 voorstellingen, optredens en debatten.

Theater aan de Parade in 's-Hertogenbosch biedt ruimte aan zo'n 150 zakelijke evenementen en feestelijkheden en aan gemiddeld 300 professionele theatervoorstellingen per jaar.

Daarnaast zijn er in de omgeving andere culturele centra en dorpshuizen met een beperkt tot zeer beperkt aanbod van (professionele) theatervoorstellingen zoals **Openluchttheater Hoessenbosch** en **De Berghplaats** in Berghem en **Theater Naat Piek** in Uden.

Accommodatie	Aanbod / Programmering	Afstand⁶
Natuurtheater De Kersouwe, Heeswijk-Dinther	Van mei tot september ruim 30 amateur- en professionele theateervoorstellingen en eigen producties voor een breed publiek	11 km > 10 en < 20 min per auto
Cultureel Centrum Nesterlé, Nistelrode	Per seizoen 20 kleinschalige professionele theateervoorstellingen.	5 km < 10 min per auto
Theater De Lievekamp, Oss	Rond 275 voorstellingen per seizoen in alle genres, zowel professioneel als lokaal en regionaal.	5 km 10 min per auto
De groene Engel, Oss	Naast een kleine 50 muziek en theateervoorstellingen en 15 lezing- /debatavonden biedt De Groene Engel filmhuisfilms.	5 km > 10 en < 20 min per auto
Markant, Uden	Per seizoen ongeveer 200 lokale, nationale en internationale producties	13 km > 10 en < 20 min per auto
Openluchttheater Hoessenbosch, Berghem	Een beperkt aanbod (kleine) theateervoorstellingen en optredens rondom evenementen. Hoofdzakelijk lokaal aanbod.	7 km > 10 en < 20 min per auto
De Berghplaats, Berghem	Een aanbod lokale voorstellingen, lezingen en activiteiten aangevuld met enkele laagdrempelige professionele theateervoorstellingen	6 km > 10 en < 20 min per auto
Theater Naat Piek, Uden	Een openlucht- en binnentheater met een beperkte programmering en verschillende voorstellingen door de aan de accommodatie verbonden spelersgroepen	14 km > 10 en < 20 min per auto
Theater De Blauwe Kei, Veghel	200 aansprekende producties per seizoen voor een zo breed mogelijk publiek	22 km > 20 min per auto
Theater aan de Parade, 's-Hertogenbosch	Naast een breed aanbod van ongeveer 300 professionele theateervoorstellingen een podium voor lokale podiumkunstinitiatieven	19 km > 20 min per auto
Verkadefabriek, 's-Hertogenbosch	Een programmering van een kleine 500 hoofdzakelijk professionele voorstellingen, optredens en debatten.	19 km > 20 min per auto

Figuur 1 Naburige theaters/accommodaties

Gezien de afstand /reistijd en de reisbereidheid van potentiële bezoekers zullen de accommodaties die op meer dan 20 minuten reizen liggen, niet of nauwelijks invloed hebben op de gebruikscijfers en bezoekersaantallen van de podium- en/of theaterfunctie binnen DNI. Als we kijken naar afstand en aanbod hebben Hoessenbosch, De Berghplaats en Naat Piek naar verwachting weinig invloed op de bezoekersaantallen van professionele voorstellingen. Wel kunnen deze accommodaties invloed hebben op het aantal lokale amateurproducties dat plaatsvindt in de theaterzaal van DNI. Met het aanbod van Natuurtheater De Kersouwe, CC Nesterlé, Theater De Lievekamp, De groene Engel en Markant, zal in de verdere uitwerking van beide varianten voor wat betreft aanbod en bezoekersaantallen rekening gehouden worden.

⁶ Afstand van De Misse (locatie gemeentehuis en DNI) tot accommodatie en kortste reistijd volgens Google Maps

4.5 (Landelijke) trends t.a.v. kleine theaters

Voorzieningen die het mogelijk maken dat inwoners van stad of dorp elkaar (cultureel) ontmoeten worden steeds meer lokaal en gecombineerd gesitueerd. Kleine theaters nemen naast hun taak om het landelijke aanbod te laten zien, steeds vaker ook de taak op zich het lokale amateurveld te faciliteren. Dit doen ze o.a. door verbindingen te maken tussen professionals en amateurs, tussen educatie en presentatie en de vermenging van verschillende genres in de programmering.

Fysieke verbindingen (multifunctionaliteit) met andere instellingen in de kunstsector en het maatschappelijke veld zijn aan de orde van de dag. Zo wordt er verbinding gezocht met bijvoorbeeld kunstencentra, sociaal cultureel werk en de bibliotheeksector⁷.

Tegelijkertijd is er een tendens dat gemeenten niet meer allemaal hetzelfde culturele profiel nastreven. Nederland heeft een 'theaterdichtheid', die in de wereld tot de top behoort. Lokale afstemming en lokaal-specifieke profilering zijn trends die steeds meer zichtbaar worden bij de (kleinere) theaters. In hoofdstuk 8 worden enkele voorbeelden van professionele theatervoorzieningen en podiumfuncties binnen multifunctionele accommodaties verder uitgewerkt.

⁷ Gedeeld gebouw als begin | Over de weerbarstige maar kansrijke praktijk in multifunctionele accommodaties, Vereniging Openbare Bibliotheken, Marian Koren

5. Beschrijving podium- en theaterfunctie

5.1 definitie functies

De opdrachtgever definieert de podiumfunctie als:

Alle lokale verenigingen en clubs kunnen terecht in de theaterzaal (toneelvereniging, muziekgezelschap, filmhuis etc.).

Een theater dus, gedefinieerd als een podium (zaal met tribune en podium), waar theater- en muziekpresentaties gegeven kunnen worden.

In de opdracht wordt de professionele theaterfunctie omschreven als: *de hiervoor genoemde podiumfunctie aangevuld met een programma van professionele voorstellingen*. In deze rapportage wordt voor deze functie uitgegaan van een theater met een theaterzaal die, naast de amateur culturele theater- en muziekpresentaties, primair gericht is op het programmeren van (professionele) podiumkunstvoorstellingen.

In dit onderzoek worden beide varianten verder uitgewerkt als:

1. professionele theaterfunctie en
2. lokale podiumfunctie.

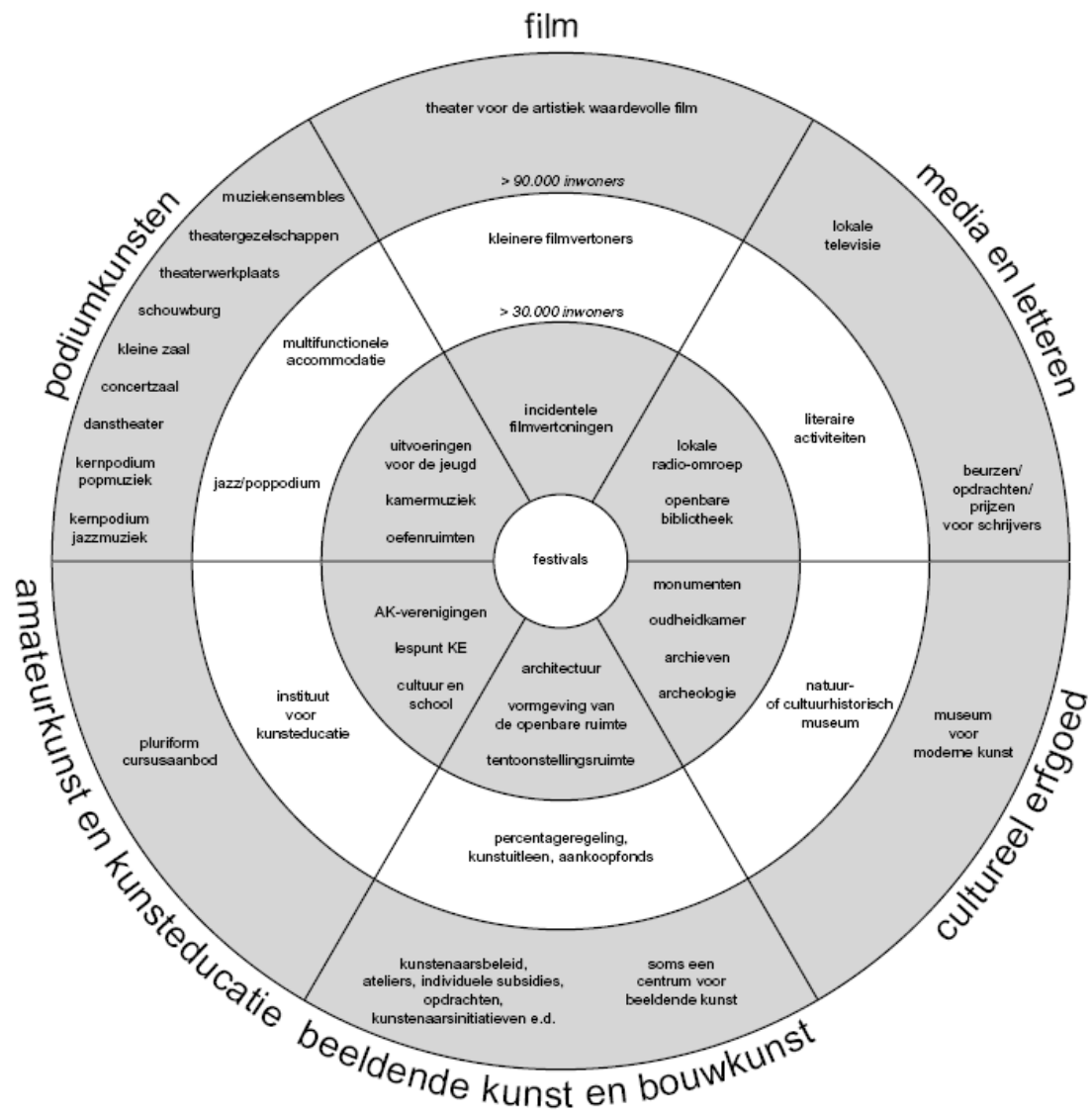
Beide functies worden in hoofdstuk 6 en 7 verder gedefinieerd en geconcretiseerd.

Deze twee varianten vragen om een eigen programmering / activiteiten, inzet van mensen en middelen (organisatie) en voorzieningen (zaal en techniek). Ook dit wordt in de hoofdstukken 6 en 7 toegelicht. In de praktijk zijn verschillende meng- en samenwerkingsvormen en invullingen denkbaar. In hoofdstuk 10 worden enkele van deze opties geschetst en kort beschreven.

5.2 VNG Ringenmodel

Op basis van de studie van Cor Wijn hanteert de VNG de culturele infrastructuur van gemeenten in vier ringen (een ringenmodel) waaruit afgeleid zou kunnen worden welk voorzieningenniveau past bij de grootte van een gemeente. In de tweede ring van binnenuit worden de voorzieningen genoemd die passen bij gemeenten tot 30.000 inwoners (kernachtig cultuurbeleid). In de derde ring de voorzieningen die passen bij gemeenten tot 90.000 inwoners (uitgebreid cultuurbeleid). Met net iets meer dan 30.000 inwoners zit de gemeente Bernheze op de grens van deze ringen. Zowel een lokale podiumfunctie als een professionele theaterfunctie zijn vanuit het oogpunt van deze studie verdedigbaar. Wanneer alleen gekeken wordt naar de omvang van Heesch zou een kernachtig cultuurbeleid met een podiumfunctie het beste aansluiten.

De culturele infrastructuur van gemeenten in ringen

Figuur 2 Ringenmodel van Wijn

6. Optie 1: Een lokale podiumfunctie binnen DNI

6.1. Definitie

Alle lokale verenigingen en clubs kunnen terecht in de theaterzaal (toneelvereniging, muziekgezelschap, filmhuis etc.).

In deze variant biedt het theater een podium aan lokale en regionale aanbieders uit het brede culturele veld. Dit kan worden gerealiseerd in de vorm van een lokale podiumfunctie. Een theater dus, gedefinieerd als een podium (zaal met tribune en podium) waar theater- en muziekpresentaties gegeven kunnen worden. DNI wil per jaar aan ongeveer 40 regionale en lokale amateurvoorstellingen een podium bieden⁸.

6.2 Aansluiting bij gemeentelijk beleid

Uitgaande van de beleidsuitgangspunten van de gemeente Bernheze sluit deze variant aan bij de gestelde beleidskaders. Het accent bij de perspectiefnota 2020-2023 van de gemeente ligt met name op het terrein van participatie en educatie. De lokale podiumfunctie zoals hier geschetst voldoet aan dat profiel.

6.3 aansluiting bij visie, missie en kernwaarden DNI

DNI wil een ontmoetingsplaats zijn, de huiskamer van Heesch. Een 'warme', Brabantse ruimte voor zelfontplooiing, creativiteit en ontmoeten. Een baken bij maatschappelijke veranderingen en een onmisbaar onderdeel van een aantrekkelijk vestigingsklimaat en leefbare samenleving op dorpsniveau.

DNI organiseert zelf activiteiten en is een aantrekkelijke partner voor de activiteiten van alle gelijkgestemde plaatselijke organisaties en lokale verenigingen. DNI kiest daarbij voor maximale samenwerking en co-creatie. In deze huiskamer van Heesch kunnen Bernhezers elkaar ontmoeten, inspireren, versterken, boeien en vermaken.

Het bieden van een lokale podiumfunctie is een belangrijke basisvoorziening binnen DNI die de in de missie en visie genoemde activiteiten mogelijk maakt en waarmee de doelen van DNI bereikt kunnen worden.

⁸ Voorgenomen aantal lokale amateur culturele voorstellingen zoals verwoord in gesprek met Kris Roemers en Aad van Lopik dd. 24 oktober 2019

6.4 Activiteiten van een lokale podiumfunctie

- Biedt een podium aan de lokale amateurkunst;
- heeft de middelen en mogelijkheid de lokale amateurkunst te faciliteren;
- biedt een podium voor De Eijnderic;
- biedt presentatiefaciliteiten voor de Bibliotheek;
- biedt prestatiemogelijkheden aan de lokale gemeentelijke organisatie, zoals presentaties van beleidsinitiatieven en burgerontmoetingen rondom actuele maatschappelijke thema's;
- biedt presentatiemogelijkheden aan lokale verenigingen;
- kan ruimte bieden voor sociaal-culturele activiteiten;
- heeft als amateurpodium een plek in de culturele infrastructuur van de gemeente;
- kan in combinatie met filmvertoningen;

6.5 Doelgroep en bereik

Doelgroep

- primair is deze voorziening gericht op diverse actieve lokale amateurkunstbeoefenaars en hun publiek;
- een secundaire doelgroep wordt gevormd door sociaal-culturele gebruikers;

Bereik

De podiumvoorziening is in principe bereikbaar voor alle inwoners van Heesch en Bernheze e.o. Afhankelijk van de gebruikers (lokale amateurkunstbeoefenaar of vereniging) zullen de doelgroepen divers zijn. Het leidend kenmerk is echter gebruik door en voor de bevolking van Heesch en Bernheze.

DNI streeft ernaar jaarlijks een podium te bieden aan 40 uitvoeringen van amateur culturele producties. Momenteel zijn er in CC De Pas jaarlijks ongeveer 35 uitvoeringen die vallen binnen deze categorie. Verenigingen uit Heesch en omgeving weten ook hun weg te vinden naar de andere accommodaties in de regio die een podium bieden.

Het potentieel aantal bezoekers is groot. Als we uitgaan van het gemiddelde landelijke percentage bezoekers van podiumkunsten is 62% van de Nederlanders van 12 jaar en ouder een bezoeker van podiumkunsten⁹. Aangevuld met bezoekers voor de andere activiteiten van sociaal culturele aard kan dit bezoekpercentage mogelijk groter zijn.

⁹ Rapport TNS Nipo 'Marktbeschrijving Podiumkunsten 2007', Henk Foekema | maart 2008. In dit onderzoek wordt bezoeker van podiumkunsten

6.6 Huur theatterruimte door potentiële gebruikers

Het is in Nederland gebruikelijk om de huurtarieven voor de lokale amateurverenigingen op een voor deze aanvaardbaar niveau te houden. Zelden dekken deze de daadwerkelijke integrale kosten van de bespeling.

6.7 Kenmerken organisatie en exploitatie

- de organisatie is ingebed in een (bestaande) professionele organisatie (DNI) waarvan de doelstelling aansluit bij de lokale podiumfunctie;
- de organisatie is naast een kern van professionele medewerkers gericht op de inzet van vrijwilligers;
- buiten de kosten van de infrastructuur (m.n. zaal en techniek) kunnen kosten en baten in balans zijn, als bij de realisatie van deze functie uitgegaan wordt van de inzet van vrijwilligers.

6.7.1 voorzieningen theaterzaal en techniek

De aanwezige voorzieningen (licht, geluid en theaterzaal) voldoen aan de geldende wensen en eisen die gesteld worden aan een accommodatie met een lokale podiumfunctie. Wel zal op termijn de overgang gemaakt (moeten) worden van de huidige aanwezige conventionele lichtinstallatie naar LED-verlichting. Ook andere (vervangings)investeringen zullen op termijn gedaan moeten worden om e.e.a. op het gewenste niveau te houden.

Volgens de subsidieovereenkomst tussen gemeente Bernheze en CC De Pas komt vervanging van inventaris met een afschrijvingsperiode van 20 jaar of meer voor rekening van de gemeente (4.2). Onderstaande voorzieningen binnen de theaterzaal zijn afgeschreven in 2029:

omschrijving	Bouwjaar	prijs	Afschr. termijn
Div. staalwerk telescooptribune theaterzaal	2004	€2.267,-	25
2 Tribunes theaterzaal en balkon	2004	€122.332,-	25
3 x loopbrug / manteau podium	2004	€97.294,-	25
3 x loopbruggen theaterzaal	2004	€36.000,-	25
Regiekooi theaterzaal	2004	€3.650,-	25

Omdat nieuwe bouwkundige en overige investeringen die volledig of deels ten behoeve van gesubsidieerde activiteiten worden gedaan voor rekening van de gemeente komen (4.1)¹⁰, zal de t.z.t. benodigde overgang naar LED-verlichting in overeenstemming met de gemeente worden ingezet.

¹⁰ Budgetsubsidieovereenkomst 2012-2015 t.b.v. de Stichting Cultureel Centrum De Pas Heesch, 2011

Vanwege de flexibele tribune opstelling en het beperkte gebruik voor de podiumfunctie is de zaal ook geschikt voor ander gebruik, dan theater en muziek. De theaterzaal is een multifunctionele ruimte die naast activiteiten die vallen binnen de podiumfunctie ingezet kan worden voor films en zakelijke verhuur zoals congressen, vergaderingen, feesten, lezingen, productpresentaties etc. Als de functie zich beperkt tot een lokale podiumfunctie is er meer ruimte voor dit soort initiatieven en activiteiten.

Door de flexibiliteit van de theaterzaal beschikt de gemeente Bernheze niet alleen over een grote zaal voor (in theateropstelling) een publiek van 428 mensen. Ook biedt DNI ruimte aan voorstellingen (zowel amateur als professioneel) die vragen om de intimiteit en omvang van een kleine zaal (200 plaatsen). Wanneer gekeken wordt naar het gebruik (amateur culturele activiteiten) is een grote zaal niet altijd passend. Bij bijvoorbeeld de eerste balletvoorstelling van de 6-jarige Iris willen papa, oma, buurvrouw en klasgenootjes niet op rij 4 balkon zitten, maar liever (op de eerste rijen) in de zaal. En voor een amateur acteur is het bespelen van een zaal tot en met rij 10 balkon over het algemeen een (te) grote uitdaging. Daarnaast geven amateurgezelschappen (vooral de spelers) meestal graag meerdere uitvoeringen. Want na maanden repeteren zijn slechts één of twee voorstellingsavonden wat beperkt. Gezien de schaalgrootte van de (deel)gemeente en de functie van de zaal (amateur culturele uitvoeringen) zou het flexibel kunnen onttrekken van het balkon aan de theaterzaal¹¹ een logische stap zijn. Al is voor de organiserende amateur culturele partij de opbrengst per voorstellingavond daardoor wel beperkter.

Daarnaast zou er gekeken kunnen worden naar het aanpassen van de zaal om deze v.w.b. voorzieningen en inrichting beter aan te laten sluiten bij de aard en omvang van de te verwachten voorstellingen en activiteiten. Vaak is voor amateur culturele en kleinere professionele producties bijvoorbeeld een vlakke vloer met hijsinstallatie te verkiezen boven (het huidige) podium met trekkenwand.

6.7.2 personeel en organisatie

Vanuit de totale exploitatie van DNI wordt een aantal centrale functies uitgevoerd. Deze worden ingevuld door partners, vrijwilligers, inhuur of er worden mensen voor aangenomen. De kosten hiervan worden naar rato doorbelast naar de huurders / gebruikers of onderling verrekend. De centrale functies zijn:

- Bestuurder (parttime) en beheer coördinator.
- Balie / receptiefunctie.
- Facilitair: schoonmaak, klein onderhoud, conciërge, zalen/ ruimten klaarmaken (beamers, koffie en thee, aantal stoelen en tafels etc.).
- Planning/ verhuur en marketing.
- Centrale programmering.
- Vrijwilligerscentrale.
- Inzet mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.¹²

¹¹ Deze overweging voor de toekomstige invulling van de ruimtes binnen DNI is meegegeven bij de opdracht voor dit onderzoek.

¹² Voormalige Business Case (concept 2) De Nieuwe Instelling, p. 15

Het realiseren van de lokale podiumfunctie vraagt met name inzet van de balie- / receptiefunctie, facilitair, planning, verhuur en marketing. Het goed op elkaar afstemmen van de verschillende activiteiten van de lokale podiumfunctie (podium aan lokale amateurkunst en voor De Eijnderic, presentatiemogelijkheden voor bibliotheek, gemeente, lokale verenigingen, biedt ruimte aan sociaal culturele activiteiten en filmvertoningen etc.) tot een aantrekkelijk totaalaanbod voor de inwoners van Heesch vraagt nadrukkelijk ook inzet van de centrale programmering.

6.7.3 inzet vrijwilligers

Bij de uitvoering van verschillende werkzaamheden kan gebruik gemaakt worden van vrijwilligers. De culturele sector is een aantrekkelijk werkdomein voor vrijwilligers. Omgekeerd zijn vrijwilligers van groot belang voor culturele instellingen. Bezuinigingen en een meer projectmatige werkwijze maken de inzet van vrijwilligers in toenemende mate nodig. Bij de theaters en (pop)podia is het aantal vrijwilligers in de periode 2005-2014 met 78 procent toegenomen en waren er in 2014 meer vrijwilligers dan werknemers actief. Verklaringen hiervoor zijn o.a.: meer beschikbare gepensioneerden en werklozen, toenemende belangstelling voor vrijwilligerswerk in de culturele sector, de introductie van nieuwe werkzaamheden/diensten en lagere budgetten van culturele instellingen. De groei van het aantal vrijwilligers kan erop wijzen dat zij betaalde krachten verdringen. Anderzijds kan de toename ook het gevolg zijn van de introductie van nieuwe werkzaamheden¹³.

Mogelijke rollen vrijwilligers

In de culturele sector worden uiteenlopende werkzaamheden door vrijwilligers uitgevoerd. Om de professionaliteit en continuïteit van de van de organisatie te waarborgen worden bij veel culturele organisaties de kantoor- en managementfuncties en de coördinerende en beleidsmatige taken door professionele krachten vervuld. Functies die regelmatig door vrijwilligers vervuld worden zijn bijvoorbeeld:

kassa- / receptiemedewerker

het verkopen van kaartjes, verstrekken van informatie, ontvangen en doorverwijzen bespeler of bezoeker.

gastvrouw / suppoost

controleren van entreebewijzen, verwijzen naar de juiste plaatsen, geven van informatie, het ontvangen en doorverwijzen van bespeler en bezoeker.

Technisch medewerker

het ondersteunen van de professionele technisch medewerker van DNI.

Garderobemedewerker

Horecamedewerker

¹³ Verkenning arbeidsmarkt culturele sector, SER / Raad voor Cultuur januari 2016

Het betreft dus vooral functies met veel klantcontact. Een goede begeleiding en scholing van de vrijwilligers is daarom van groot belang om de professionele uitstraling van DNI en de service en klanttevredenheid op het juiste niveau te houden.

6.8 Rol binnen DNI en de gemeente

De lokale podiumvoorziening, in de vorm van een multifunctionele zaal speelt een verbindende rol binnen de verschillende functies en activiteiten van DNI. Deze functie is daarmee een middel om de gestelde doelen van DNI te bereiken. Initiatieven van zeer uiteenlopende aard kunnen er gepresenteerd en gefaciliteerd worden. Daarnaast versterkt een lokale podiumvoorziening de functie van DNI als centraal ontmoetingspunt voor bewoners van Heesch en Bernheze, waar de verwachte publieksstroom verbreed kan worden met de brede (lokaal) faciliterende en programmerende mogelijkheden van dit podium. **Verblijven, ontmoeten en verbinden** zijn de kernbegrippen van deze voorziening.

Voor verenigingen en clubs die hun activiteiten en repetities bij DNI organiseren kan de lokale podiumfunctie is een belangrijke aanvulling in de dienstverlening zijn. Als men binnen DNI ook een podiumuitvoering kan geven waarbij DNI kan zorgen voor professionele faciliteiten en ondersteuning is dit een belangrijke pijler waarmee DNI deze verenigingen en clubs aan zich weet te binden.

7. Optie 2: een professionele theaterfunctie binnen DNI

7.1 Definitie

De hiervoor beschreven podiumfunctie (alle lokale verenigingen en clubs kunnen terecht in de theaterzaal) aangevuld met een programma van professionele voorstellingen.

In deze rapportage wordt voor deze functie uitgegaan van een theater met een theaterzaal die, naast de amateur culturele theater- en muziekpresentaties primair gericht is op het programmeren van (professionele) podiumkunstvoorstellingen.

7.2 aansluiting bij gemeentelijk beleid

Uitgaande van de beleidsuitgangspunten van de gemeente Bernheze kan deze variant een antwoord zijn op de gestelde beleidskaders. Daarbij wordt opgemerkt dat door de gemeente nergens is gesteld dat het de ambitie is om binnen de culturele infrastructuur te voorzien in een professioneel programmerende taak. Het accent bij de perspectiefnota 2020-2023 van de gemeente ligt met name op het terrein van participatie en educatie

7.3 aansluiting bij visie en missie DNI

DNI wil een ontmoetingsplaats zijn, de huiskamer van Heesch waar Bernhezers elkaar kunnen ontmoeten, inspireren, versterken, boeien en vermaken. Een baken bij maatschappelijke veranderingen en een onmisbaar onderdeel van een aantrekkelijk vestigingsklimaat en leefbare samenleving op dorpsniveau. DNI organiseert daarom zelf activiteiten in een 'warme', Brabantse omgeving waar ruimte is voor zelfontplooiing, creativiteit en ontmoeten.

Het bieden van een professionele theaterfunctie kan gezien worden als een belangrijke aanvulling op de sociaal maatschappelijke activiteiten van DNI. Dit aanbod versterkt en verbreedt de functie van DNI op het gebied van zelfontplooiing, creativiteit en ontmoeten en draagt bij aan de wens van DNI een baken te zijn bij maatschappelijke veranderingen en een onderdeel van een aantrekkelijk vestigingsklimaat en leefbare samenleving op dorpsniveau.

7.4 Activiteiten van de professionele theaterfunctie

Alle activiteiten zoals genoemd bij de lokale podiumfunctie (zie paragraaf 6.3) aangevuld met:

- Toont een dwarsdoorsnede van het professionele aanbod op het gebied van kleine zaalprogrammering in Nederland; de genres zijn cabaret, kindervoorstellingen, toneel, kleinkunst, lezingen, muziek en dans;
- Heeft aandacht voor en geeft ruimte aan vernieuwing in de podiumkunsten;
- Vervult een (centrale) plek in de culturele infrastructuur van de gemeente.

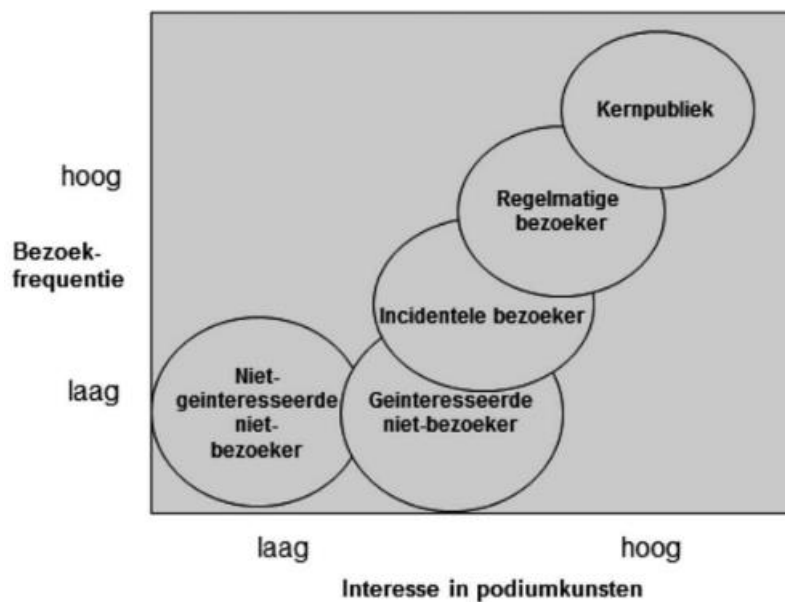
7.5 Doelgroep en bereik

Doelgroep

- deze voorziening is hoofdzakelijk gericht op de cultureel geïnteresseerde burger van de gemeente en, afhankelijk van de gekozen profilering, eventueel omliggende gemeenten;
- daarnaast is deze voorziening gericht op diverse actieve lokale amateurkunstbeoefenaars en hun publiek;
- een andere doelgroep wordt gevormd door sociaal-culturele gebruikers.

Bereik

Primair richt deze variant zich dus ook op de cultureel geïnteresseerde burger, omdat de professionele programmering de belangrijkste activiteit is van deze theaterfunctie binnen DNI. Ook voor deze functie geldt dat het potentieel aantal bezoekers groot is. Als we uitgaan van het gemiddelde landelijke percentage bezoekers van podiumkunsten is 62% van de Nederlanders van 12 jaar en ouder een bezoeker van podiumkunsten¹⁴ en daarmee is dus een groot aantal van de inwoners van Heesch en Bernheze een potentiële bezoeker van deze professionele theaterfunctie. In onderstaand model wordt dit verder geconcretiseerd.

Figuur 3. Interesse in en bezoek aan podiumkunsten

Van alle Nederlanders valt zo'n 40% onder de niet-bezoekers. Van de niet-bezoekers is de helft niet geïnteresseerd en de helft wel geïnteresseerd. Incidentele bezoekers gaan één tot twee keer per jaar naar het theater. Onder de Nederlandse bevolking is 30% een incidentele theaterganger. Regelmatige bezoekers komen drie tot vijf maal per jaar naar het theater. Deze groep bestaat uit 18%

van de Nederlanders. De overige 10% valt onder het kernpubliek. Deze groep theaterbezoekers gaat jaarlijks minstens zes keer naar een theatervoorstelling¹⁵.

Theater De Pas heeft in de afgelopen jaren, met een programmering van zo'n 30 professionele theatervoorstellingen de volgende verkoopcijfers laten zien:

Jaar	Aantal bezoeken
2015	3473
2016	2887
2017	4172
2018	3776

Figuur 4. Kaartverkoop Theater De Pas 2015-2018

Gezien het inwoneraantal van Heesch en de gemeente Bernheze zou, uitgaande van de bevinding dat 62% van de bevolking podiumkunstenbezoeker is, het potentiële aantal bezoekers veel hoger uit kunnen vallen. Dat betekent dat er in potentie een kleine 8.500 bezoekers gebruik zou maken van een professionele theaterfunctie als uitgegaan wordt van de inwoners van Heesch. Als we rekening houden met de hogere bezoekfrequentie van elke afzonderlijke bezoeker en de reisbereidheid van de theaterbezoeker zouden, zeker gezien de bereikbaarheid van de accommodatie en de ruime gratis parkeermogelijkheden voor de deur, de verkoopcijfers in potentie hoger kunnen zijn.

Hogere bezoekersaantallen zijn natuurlijk wel afhankelijk van de manier waarop DNI erin slaagt zich met de professionele theaterfunctie te profileren en te onderscheiden van andere theaters in de omgeving. Voorwaarden daarvoor zijn een duidelijke profilering, een sterke programmering en een eenduidige en consequente marketing en communicatie. Een nadere uitwerking hiervan vindt u in hoofdstuk 10.

7.6 Huur theaterruimte door potentiële gebruikers

Wanneer er sprake is van een professionele theaterfunctie blijft de lokale podiumfunctie bestaan. Ook dan dient er dus ruimte te zijn voor potentiële gebruikers zoals verenigingen en scholen om de theaterzaal te huren.

Door de eigen programmering van het theater is de theaterzaal op betreffende avonden (vaak donderdag t/m zondag) niet beschikbaar voor potentiële huurders. Ook op de dagen dat de voorstellingen plaatsvinden wordt door opbouw, soundcheck etc. de zaal onttrokken aan amateur culturele en zakelijke verhuur en kunnen er geen films vertoond worden.

Zowel bij de podiumfunctie als bij de professionele theaterfunctie zal de voor huurders acceptabele huurprijs niet kostendekkend zijn. De kostenberekening en uiteindelijke huurprijs zullen binnen DNI voor beide varianten op vergelijkbare wijze plaatsvinden. Daarmee komt de uiteindelijke doorberekende huurprijs voor gebruikers dus op een vergelijkbaar niveau uit.

¹⁵ SCP/CBS, AVO-vervolgonderzoek Receptieve Cultuur

7.7 Kenmerken organisatie en exploitatie

- heeft een duurzame en (semi)professionele organisatie die gericht is op ontwikkeling van het programma en continuïteit in de bedrijfsvoering;
- heeft professionele medewerkers in dienst met specifieke kennis op het gebied van theaterprogrammering en -marketing;
- heeft een accommodatie die voldoet aan de gangbare normen voor een klein theater;
- gezien de aard van de programmering en organisatie zijn kosten en baten meestal niet in balans.

7.7.1 voorzieningen theaterzaal en techniek

De aanwezige voorzieningen (licht, geluid en theaterzaal, zie paragraaf 6.7.1.1 t/m 6.7.1.3) voldoen aan de geldende wensen en eisen die gesteld worden aan een klein professioneel theater. Net zoals bij de lokale podiumfunctie zullen er op termijn vervangingsinvesteringen gedaan moeten worden (bijvoorbeeld de overgang van conventionele naar LED-verlichting) om e.e.a. op het gewenste niveau te houden.

Bezoekers van professionele theatervoorstellingen waarderen een bepaalde gastvrije ontvangst en comfort. Daarom is er bij deze variant wellicht eerder noodzaak tot het vervangen van de theaterstoelen (en tribune) dan wanneer de zaal uitsluitend gebruikt wordt voor amateur culturele activiteiten.

Ook voor een professionele theaterfunctie is, in een gemeenschap van 13.418 inwoners, een theaterzaal met 428 stoelen ruim bemeten. Ter vergelijking: De Leest in Waalwijk kent met een inwoneraantal van 47.551 een theaterzaal met 521 stoelen en in Goirle (23.386 inwoners) biedt CC Jan van Besouw een theaterzaal met 390 stoelen. DNI is echter ook de Multifunctionele Accommodatie (MFA) van Bernheze (30.000 inwoners). Door een flexibel aanpasbare theaterzaal, beschikt de gemeente Bernheze niet alleen over een grote zaal voor (in theateropstelling) een publiek van 400 mensen. Ook biedt DNI ruimte aan voorstellingen (zowel amateur als professioneel) die vragen om de intimiteit en omvang van een kleine zaal (200 plaatsen). Dit zou in volle breedte ruimte bieden aan de voorgenomen activiteiten en te programmeren (professionele) voorstellingen binnen DNI.

Wanneer DNI erin slaagt de professionele theaterfunctie succesvol neer te zetten, is een grote zaal in exploitatie zeker een voordeel. De inspanningen voor de 200 extra verkochte kaarten zijn nl. minimaal. Daarnaast zijn 'grote namen', gezien de hogere opbrengsten uit recette eerder bereid in een grotere zaal te spelen. Of de programmerende partij moet bereid zijn een garantie of uitkoop te bieden die (wellicht) uit recette niet kan worden terugverdiend.

7.7.2 personeel en organisatie

Een professionele theaterfunctie vraagt andere inzet van medewerkers en organisatie dan een lokale podiumfunctie. Om deze functie succesvol vorm te geven is er een professionele kern van medewerkers noodzakelijk. De opbouw en instandhouding van een professionele programmering en publiek vraagt ervaring en deskundigheid. Hiervoor zijn professionele medewerkers op het gebied

van programmering, marketing, kaartverkoop en techniek noodzakelijk. Deze professionele staf kan worden aangevuld met vrijwilligers. De in paragraaf 6.7.3 besproken mogelijkheden, voorwaarden en mogelijke rollen van vrijwilligers gelden ook voor de organisatie mét professionele theaterfunctie.

Als we uitgaan van de voorgenomen bespelingscapaciteit van 35 voorstellingen per seizoen, zal de inkoop van deze producties niet geheel uit de recette kunnen worden gedekt. In de exploitatie zijn daarvoor additionele middelen nodig.

Ook voor organisatie en marketing op het niveau van een professioneel theaterprogramma zijn additionele middelen nodig.

Een professionele programmering op basis van de gangbare publiekstarieven in het Kleine Zaalcircuit is meestal niet geheel te dekken uit de recette. Tot op heden verstrekt de gemeente Bernheze jaarlijks een budgetsubsidie van € 105.934,- gedeeltelijk voor een professionele theaterprogrammering binnen CC De Pas. Daarnaast zijn er op landelijk en provinciaal niveau (beperkte) subsidiemogelijkheden voor de programmering te verwerven.

Vanuit de totale exploitatie van DNI worden een aantal centrale functies uitgevoerd. Deze worden ingevuld door partners, vrijwilligers, inhuur of er worden mensen voor aan genomen. De kosten hiervan worden naar rato doorbelast naar de huurders / gebruikers of onderling verrekend. De centrale functies zijn:

- Bestuurder (parttime) en beheer coördinator.
- Balie / receptiefunctie.
- Facilitair: schoonmaak, klein onderhoud, conciërge, zalen/ ruimten klaarmaken (beamers, koffie en thee, aantal stoelen en tafels etc.).
- Planning/ verhuur en marketing.
- Centrale programmering.
- Vrijwilligerscentrale.
- Inzet mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Het realiseren van de professionele theaterfunctie vraagt, nog meer dan de lokale podiumfunctie, inzet van de balie- / receptiefunctie, facilitair, planning, verhuur en marketing en de centrale programmering.¹⁶

7.8 Rol binnen DNI en de gemeente

Naast de lokale podiumvoorziening, kan deze professionele theaterfunctie een aanvullende, verbindende rol spelen binnen de verschillende functies en activiteiten van DNI. Initiatieven van zeer uiteenlopende aard kunnen er gepresenteerd en gefaciliteerd worden. Daarnaast biedt een professionele theaterfunctie de mogelijkheid programma's i.s.m. alle betrokkenen te realiseren.

Verblijven, ontmoeten, uitdagen, inspireren en verbinden zijn de kernbegrippen van deze voorziening.

¹⁶ Voormalige Business Case (concept 2) De Nieuwe Instelling, p. 15

Door toevoeging van een professionele theaterfunctie worden de bewoners van Heesch en Bernheze in aanraking gebracht met aanbod professionele podiumkunsten, ook jeugd en jongeren. Het biedt ouderen in hun eigen omgeving toegang tot een professioneel theateraanbod. De voorstellingen zorgen voor variatie, inspiratie en vernieuwing en versterken de lokale podiumvoorziening. Ook de functie van DNI als centraal ontmoetingspunt voor bewoners van Heesch en Bernheze en de verwachte publieksstroom wordt door toevoeging van een professioneel theaterprogramma verbreed. Kortom, de instelling spreekt een breder publiek aan. Want hoe groter de verscheidenheid van de activiteiten en programmering, hoe groter de verscheidenheid aan bezoekers.

Wanneer in de programmering verbinding gezocht wordt met de bewoners en wat er in de gemeenschap leeft kan een professioneel theaterprogramma in belangrijke mate bijdragen aan ontwikkeling en onderlinge betrokkenheid. Theater(- en film)bezoek leert om te gaan met morele dilemma's, helpt om in anderen te kunnen verplaatsen en met anderen mee te voelen. Bezoek aan een voorstelling verbindt de gemeenschap. Niet alleen omdat mensen samen naar een voorstelling gaan, maar ook omdat ze daarover napraten en omdat de gezamenlijke ervaring mensen op elkaar betreft.

Een professionele theaterfunctie versterkt daarnaast de leefbaarheid in de gemeente. wanneer je als gemeente aantrekkelijk wilt zijn moet je ook cultureel wat te bieden hebben. Het maakt van Heesch een aantrekkelijkere woonplaats. 'De sluiting van een theater is als het vertrek van de bakker en de slager uit het dorp: de ziel gaat eruit'¹⁷. Mensen willen wonen in een gemeente waar 'iets te doen is' en daarin spelen kunst en cultuur een belangrijke rol. De aantrekkelijkheid van een woonplaats is afhankelijk van de verblijfskwaliteit: wonen, onderwijs, vrije tijd, kunst en cultuur. Voor werk reizen mensen heen en weer.

Andere effecten zijn meer economisch van aard: bezoekers van de professionele voorstellingen besteden naar verwachting ook tijd en geld in de overige voorzieningen van DNI en in de horeca in de omgeving. Of sponsors eerder geneigd zijn een multifunctionele accommodatie financieel te steunen als daar mogelijk theaterbezoek tegenover staat of dat het hen vooral gaat om het steunen en behouden van een lokale cultureel maatschappelijke voorziening zou met de huidige sponsors van De Pas besproken kunnen worden.

7.9 De relatie met andere lokale en regionale aanbieders

Uit de omgevingsanalyse kan worden opgemaakt dat op bereisbare afstand 5 theaters met een kleine zaal programmering gesitueerd zijn: Natuurtheater De Kersouwe, CC Nesterlé, Theater De Lievekamp, De groene Engel en Markant. De vraag of en hoe frequent deze theaters bezocht (zullen) worden door de inwoners van Heesch en Bernheze maakt - gezien het karakter en het korte tijdsbestek - geen onderdeel uit van dit onderzoek. Gezien de bereisbare afstand is het zeker denkbaar dat inwoners van Heesch en Bernheze deze theaters regelmatig (zullen) bezoeken.

Gezien de nabijheid van de genoemde voorzieningen, heeft een professionele theaterfunctie binnen DNI vooral kans van slagen als het zich kan onderscheiden. Bijvoorbeeld door (in afstemming met de

¹⁷ 'Sluiting van kleine theaters verdrijft de ziel uit een stad', interview met Hedwig Verhoeven, directeur VSCD, Volkskrant 15 mei 2015

theaters in de omgeving) te kiezen voor een eigen en uniek programmaprofiel met een karakteristieke en herkenbare programmering. Andere mogelijkheden waarop DNI zich met de theaterfunctie kan onderscheiden zijn bijvoorbeeld een zeer aantrekkelijke (inrichting van de) accommodatie of een buitengewoon gastvrije ontvangst.

Ook in het zoeken naar samenwerking met één of meerdere van genoemde theaters in de omgeving bestaan kansen om de inwoners van Heesch, Bernheze en omgeving te voorzien van een aantrekkelijke(re) theaterprogrammering zonder overlap in aanbod. De verschillende theaters zouden elkaar op die manier kunnen versterken i.p.v. beconcurreren zoals door overlap in programmering in de afgelopen jaren weleens gebeurd is.

Momenteel werkt CC De Pas al samen met Theater De Lievekamp op het gebied van programmering. In hoofdstuk 10 wordt beschreven wat de voor- en nadelen zijn van een intensivering van deze samenwerking. Ook wordt in dit laatste hoofdstuk beschreven wat een samenwerking met de twee andere theaters binnen de gemeente Bernheze (Natuurtheater De Kersouwe en CC Nesterlé) voor de betrokken instellingen zou kunnen betekenen.

8. gelijkaardige initiatieven in de regio en/of landelijk.

In veel kleine (deel)gemeenten worden een lokale podium- of professionele theaterfunctie gecombineerd met overige functies binnen een multifunctionele voorziening. Deze voorzieningen hebben allemaal een eigen, unieke samenstelling en structuur want het is de lokale gemeenschap die om maatwerk vraagt.

Dit op de juiste manier inrichten vraagt ondernemerschap. Want met welke partners wordt de diversiteit van het publiek, in sociaal, cultureel en educatief opzicht het beste bediend? En wat is het uitgangspunt? Zijn er externe omstandigheden zoals subsidievoorwaarden die de verschillende instellingen samenbrengen in een accommodatie? Of is het bewust beleid zoals de multifunctionele ruimten uit de jaren zeventig, of later het Kulturhus naar Scandinavisch voorbeeld? Sturen efficiency en verondersteld rendement de (soms gedwongen) samenwoning?

Afhankelijk van uitgangspunten, lokale mogelijkheden en wensen en de betrokken partijen komen multifunctionele voorzieningen in uiteenlopende vormen voor. Organisaties die uitsluitend samen een gebouw delen, soms aangevuld met gezamenlijke programmering, onder één bestuur of zelfs volledig gefuseerd. Zowel vanuit maatschappelijk als vanuit cultureel ondernemerschap is er veel mogelijk¹⁸. In dit hoofdstuk worden enkele voorbeelden van multifunctionele accommodaties met lokale podiumfunctie en / of professionele theaterfunctie beschreven.

8.1 De Kattendans in Bergeijk¹⁹

De Kattendans in Bergeijk (18.500 inwoners, kern 8.200 inwoners) is in 1994 gebouwd en daarbij werd rekening gehouden met jaarlijks 30.000 bezoekers. Het zijn er de laatste jaren 110.000 tot 120.000. Er lopen vijf dagen per week mensen van de KBO in en uit, er wordt gesjoeld, bingo en lingo gespeeld. Er zijn carnavalsactiviteiten. Harmonie en koren repeteren er en ook de amateurtoneelverenigingen uit de omliggende kerkdorpen hebben er hun jaarlijkse uitvoeringen, evenals de koren en balletten, ongeveer veertig uitvoeringen per jaar.

De Kattendans heeft een musicalschool 'Me On Stage' die les geeft in zang dans en spel, ook in Bladel, Eersel en Valkenswaard. Kinderen die zich aanmelden, mogen meedoen, zonder strenge selectie vooraf. Bij een uitvoering neemt ieder kind tussen de zestien en twintig bezoekers mee, buurmeisjes, klasgenootjes, familie. 'Me On Stage' komt aan nog eens twintig uitvoeringen per jaar. Samen met de eerder genoemde geeft dit zo'n zestig lokale voorstellingen per seizoen.

Daarnaast programmeert De Kattendans jaarlijks tachtig tot negentig professionele voorstellingen en zijn er jaarlijks ongeveer tien films te zien. De meeste artiesten spelen op partagebasis. De recette wordt verdeeld op 80-20 of 75-25. De Kattendans brengt een gevarieerd programma. Grofweg dertig cabaretvoorstellingen, dertig muziekprogramma's, drie tot vier keer wereldmuziek, vijf toneelproducties, vier of vijf dansvoorstellingen, enkele theaterspecials en tien jeugdproducties.

¹⁸ Gedeeld gebouw als begin | Over de weerbarstige maar kansrijke praktijk in multifunctionele accommodaties, Vereniging Openbare Bibliotheken, Marian Koren

¹⁹ De Kattendans in Bergeijk barst uit zijn voegen, Brabant Cultureel, 13 september 2019

De gemiddelde zaalbezetting ligt wat hoger dan het landelijk gemiddelde, namelijk rond de zeventig procent. Dat hangt sterk af van de programmering. Een paar keer een volle zaal, schroeft het gemiddelde sterk op. De gemiddelde leeftijd van de bezoekers ligt op dertig-plus. Er wordt nadrukkelijk rekening gehouden met de planning van de omliggende theaters zoals Valkenswaard, Veldhoven, Eindhoven en Helmond. Dat is onderling afgesproken.

85 professionele voorstellingen (inclusief films)

65 amateuruitvoeringen

115.000 bezoekers

8.2 Cultureel Centrum Jan van Besouw in Goirle²⁰

Cultureel Centrum Jan van Besouw is het cultureel centrum van Goirle (kleine 25.000 inwoners). Concreet betekent dit dat naast de theaterfunctie het Cultureel Centrum samenwerkt met en ruimte biedt aan de bibliotheek. Daarnaast vinden verschillende verenigingen op het gebied van kunst, cultuur en vrijetijdsbesteding hier hun thuis: orkesten, koren, harmonieën en fanfares, een dansschool, de lokale omroep, de literaire kring, KBO, netwerkverenigingen en diverse praktijken voor coaching en therapie. Mensen kunnen er cursussen volgen, er zijn zalen voor vergaderingen en conferenties.

In het foyercafé kun je de hele dag terecht voor een hapje en een drankje. Door de geautomatiseerde uitlending komt er bij de Openbare Bibliotheek geen medewerker meer aan te pas. Daardoor kent deze misschien wel de ruimste openingstijden van Nederland, op werkdagen van 9.00 uur tot 23.00 uur. Het personeel van de horeca houdt een oogje in het zeil en sluit de bibliotheek 's avonds laat af.

In de professionele theaterprogrammering wordt vooral gekeken naar wat een voorstelling of uitvoering teweeg brengt. En wordt het publiek verleid om uit hun comfortzone te komen en wat avontuurlijker te zijn in de programmakeuze: niet alleen afgaan op wat ze kennen van tv of YouTube. Voorwaarde daarbij is wel er vertrouwen is in de kwaliteit van het (soms onbekende) aanbod.

De ambitie van de directie is om vooral te zoeken naar dwarsverbanden en om de verschillende partijen met elkaar te verbinden. Bijvoorbeeld een voorstelling, expositie, activiteiten van bibliotheek en Literaire Kring en een voorlichtingsavond over een bepaald thema. Op die manier wil Jan van Besouw toegevoegde waarde creëren en hoopt men dat er ook mensen in het Jan van Besouw komen die er anders niet zo snel zouden komen.

Dagelijks komen er zo'n zevenhonderd mensen over de vloer. (Nog) niet iedereen weet het cultureel centrum te vinden. Ook jongeren zijn moeilijk te bereiken. Het onderwijs wordt betrokken om jongeren vertrouwd te maken met cultuur en met Jan van Besouw. De kinderen van alle basisscholen komen onder schooltijd naar jeugdvoorstellingen en leerlingen van het voortgezet onderwijs geven er hun schoolvoorstellingen. Cultuureducatie en -participatie is een van de speerpunten in het beleid.

²⁰ Bij Jan van Besouw in Goirle draait het om kruisbestuiving, Brabant Cultureel, 20 september 2019

Het cultuurhuis kent een omzet van ruim één miljoen euro. Het krijgt van de gemeente een subsidie van drie ton. Dat bedrag komt ongeveer overeen met de vaste lasten die het pand ieder jaar met zich meebrengt. Het Grand Café is ondergebracht in een BV, waarvan de stichting SCAG de enige aandeelhouder is. Daar gaat geen subsidie naartoe. Zeven jaar geleden, toen deze constructie werd ingevoerd, kwam er uit de hoek van de plaatselijke horeca forse kritiek, omdat sprake zou zijn van oneerlijke concurrentie. Het Jan van Besouw hanteert commerciële prijzen en als het cultureel centrum is gesloten, is het restaurant ook dicht. Er wordt actief geworven op de lokale markt naar bijvoorbeeld bruiloften, partijen en uitvaarten. Het aantal daarvan neemt gestaag toe.

Die koppeling van horeca en theater is noodzakelijk want als de horeca-inkomsten wegvallen is het gedaan met het Jan van Besouw. De instelling doet aan fondswerving, maar dat levert voorsnog een bescheiden resultaat op. Net als bij andere culturele instellingen zijn ook in het Jan van Besouw vrijwilligers onmisbaar. Het zijn er ongeveer vijfendertig die worden ingezet om gasten te ontvangen of om kleine klusjes te doen.

130 professionele voorstellingen (inclusief films)

30 amateuruitvoeringen

30.000 theaterbezoekers

250.000 bezoekers evenementen en bibliotheek

8.3 Nieuwe Nobelaer in Etten-Leur²¹

Tot 2010 herbergde De Nieuwe Nobelaer in Etten Leur (ruim 40.000 inwoners), net als de meeste kleine en middelgrote multifunctionele accommodaties, een theaterzaal en bood onderdak aan uiteenlopende organisaties actief in de culturele en maatschappelijke hoek. Het was een multifunctioneel complex met huurders, die allemaal zelfstandig waren en niet per se iets met elkaar hadden.

In 2010 zijn de zeven tot dan toe autonome culturele instellingen gefuseerd: Theater Congrescentrum De Nobelaer, de Bibliotheek, Centrum voor de Kunsten, de Speeltheek, Centrum voor Beeldende Kunst, Kunstuitleen en VVV. Ze kwamen onder één paraplu, met één directie. In 2015 zijn die onderdelen opnieuw geclusterd tot wat nu de kern is van Nieuwe Nobelaer: bibliotheek-, kunsteducatie- en podiumfunctie. De vroegere congresfunctie is vervallen.

De voordelen van deze nieuwe clustering zijn dat de eilandjes verdwijnen, iedereen hetzelfde doel nastreeft en zich betrokken voelt bij alles wat er onder de noemer Nieuwe Nobelaer gebeurt: men probeert toegevoegde waarde te bieden. Bij het peutervoorlezen in de bibliotheek is ook een muziekdocent betrokken. Kinderen krijgen zo een dubbele portie educatie: taal en muziek.

Ook treedt de organisatie sinds die tijd met één gezicht naar buiten. Dus niet voor iedere instelling eigen flyers en eigen pr, maar elk seizoen één brochure voor alle activiteiten. Deze brochure wordt huis aan huis verspreid. Het effect van die aanpak is o.a. zichtbaar in het theaterbezoek. In het

²¹ Nieuwe Nobelaer staat model voor cultuurcentrum van de toekomst, Brabant Cultureel, 4 oktober 2019

seizoen 2014 - 2015 kochten er 8.000 mensen een kaartje voor het theater. Afgelopen seizoen (2018 – 2019) 27.000.

De samenstelling van het theaterprogramma wordt verzorgd door een vaste medewerker ondersteund door een klankbordgroep en mensen die elders voorstellingen hebben gezien. Nieuwe Nobelaer probeert laagdrempelig te zijn, ook in de prijs van een kaartje. De maximale prijs ligt rond €30,-. De programmering is afgestemd op de behoeften van de lokale bevolking. In Etten-Leur verwacht het publiek niet per se grote namen, al probeert Nieuwe Nobelaer die met try-outs wel binnen te halen. Er wordt ook wel eens wat uitgetoetst zoals (een volledig uitverkocht) 'Zwanenmeer'.

Horeca is ook hier een belangrijke pijler onder de financiering. Daarbij wordt veel samengewerkt met lokale ondernemers. Ook omdat het bij de lokale horeca gevoelig ligt wanneer een gesubsidieerde instelling een restaurant exploiteert. Nieuwe Nobelaer richt zich ook op externe financiering. Dat kan gaan om subsidieregelingen voor speciale projecten. Sponsoring is een relatief klein deel van de inkomsten.

De Nieuwe Nobelaer trekt in 2021 in een nieuw, eigentijds gebouw; de belichaming van deze andere kijk op de functie van een cultuuraccommodatie. De nieuwbouw – transparant en met veel glas – is helemaal ontworpen op de nieuwe filosofie. De bezoeker komt niet binnen in een bibliotheek of theater, maar in het centrale hart van een cultuurcentrum: een ontmoetingsplek waar de bibliotheek in doorloopt. Waar een podium staat, waar je overdag koffie kunt drinken, een broodje kunt eten, een krantje lezen. Als je daar bent, word je meteen betrokken bij alles wat er is in het gebouw, je ziet wat er op het programma staat.

74 professionele voorstellingen (inclusief films)

30 amateuruitvoeringen

27.000 theaterbezoekers

181.000 bezoekers evenementen en bibliotheek

9. Begroting

begroting aanvullende professionele theaterfunctie			
lasten		baten [4]	
Salariskosten theatertechniek [1]	€ 10.412,50	opbrengst advertenties	€ 2.500,00
Salariskosten medewerker theaterprogrammering en -marketing [2]	€ 19.587,50	Verkoop theaterkaarten	€ 64.000,00
Kosten publiciteit en advertenties [3]	€ 10.000,00	Reserveringskosten	€ 5.000,00
Kosten inkoop theaterproducties [4]	€ 74.000,00	sponsorinkomsten [5]	€ 19.000,00
Totaal lasten aanvullende professionele theaterfunctie	€ 114.000,00	Totaal baten aanvullende professionele theaterfunctie	€ 90.500,00
De kosten voor het toevoegen van een professionele theaterfunctie (ca. 35 voorstellingen per seizoen) bedragen afgerond € 25.000,-.			
In deze berekeningen zijn de te verwachten inkomsten uit horeca niet meegenomen.			
[1] Inzet personeel theatertechniek bij professionele theatervoorstellingen: Uurtarief €35,-			
Inzet: Overleg, opbouw, uitvoering, afbouw gemiddeld: 1 x 8.5 uur = € 10.412,50			
Uitgangspunt is dat het gezelschap assisteert (50/50) en extra benodigde uren en materialen worden doorberekend.			
[2] functie voor 2 dagen per week uitgaande van cao Nederlandse podia 2017-2019 schaal 7 'programmeur'			
[3] zeker de eerste seizoenen is een extra investering in marketing gewenst om de bezoekersaantallen te verhogen en het theater goed te positioneren			
[4] op basis van jaarrekening 2018			
[5] Op basis van verdeelsleutel 40/60 op aangeven directie De Pas			
Toelichting:			
- voor de cijfers is een reële inschatting gemaakt van de te verwachten kosten en opbrengsten in de nieuwe situatie en op basis van de geformuleerde ambities tw. 35 professionele theatervoorstellingen			

10. Mogelijke invullingen functies

In de voorgaande hoofdstukken is een beschrijving gegeven van de mogelijke praktische, organisatorische en financiële consequenties en invullingen van zowel de lokale podium- als de professionele theaterfunctie. In dit laatste hoofdstuk wordt een beeld geschetst van een aantal mogelijke inhoudelijke invullingen van beide functies. Doel hiervan is om enkele perspectieven te schetsen die inspiratie bieden om op basis van de gegeven feitelijke informatie te komen tot het best passende en meest optimale aanbod voor de inwoners van Heesch, Bernheze en omgeving.

10.1 Mogelijke invullingen lokale podiumfunctie

10.1.1 Door DNI

Met de lokale podiumfunctie biedt DNI alle lokale verenigingen en clubs (toneelvereniging, muziekgezelschap, filmhuis etc.) een de theaterzaal zodat deze daar hun amateur culturele theater- en muziekpresentaties geven. Doel is jaarlijks een podium en ondersteuning te bieden aan 40 activiteiten op dit gebied. Momenteel verzorgt CC De Pas 35 van dit soort activiteiten. Verenigingen uit Heesch en omgeving vinden ook hun weg naar de andere accommodaties in de regio die een podium bieden aan dit soort amateur culturele initiatieven. Sommige organisaties repeteren bijvoorbeeld wel in CC De Pas, maar wijken voor een uitvoering uit naar een andere accommodatie.

In potentie zou DNI dus meer verenigingen kunnen bedienen met een podium en eventueel ondersteuning. Daarvoor zouden de lokale en regionale verenigingen en clubs benaderd kunnen worden. Deze doelgroep is redelijk eenvoudig in kaart te brengen en zou bijvoorbeeld betrokken kunnen worden bij de manier waarop DNI invulling gaat geven aan deze functie. Waaraan is behoefte, wanneer zou men graag gebruik maken van de theaterzaal, hoe zou DNI deze verenigingen kunnen ondersteunen? Door deze vragen uit te zetten onder de doelgroep kan betrokkenheid gecreëerd worden. Daarnaast wordt duidelijk hoe deze doelgroep het beste bediend kan worden en kan hiermee in aanbod, prijsstelling en organisatie rekening gehouden worden.

10.1.2 Met (zeer) beperkte professionele programmering

Als toevoeging op de lokale podiumfunctie zou gekozen kunnen worden voor een zeer beperkte professionele programmering. Hiermee zouden bepaalde doelen bereikt of specifieke doelgroepen ondersteund kunnen worden. Door een duidelijke keuze te maken voor een doel en/of doelgroep, zou met betrekkelijk weinig inspanning, toch een professioneel aanbod geboden kunnen worden aan de inwoners van Heesch, Bernheze e.o.

Voorbeelden zijn:

Doel	Programmering
Meer bezoekers voor DNI	Populair aanbod, beperkt aantal voorstellingen bijvoorbeeld cabaret
Verdieping aanbod DNI	Voorstellingen die aansluiten bij de overige activiteiten of thema's waar DNI voor staat, i.s.m. alle partners
Voor ouderen	Gevarieerd aanbod, bijvoorbeeld i.s.m. bibliotheek en KBO
Voor kinderen	Inhoudelijk aanbod, aansluitend bij cursusaanbod en programma bibliotheek

10.1.3 Voor, door en mét de Heesch en Bernheze

DNI kan als multifunctionele accommodatie met een podiumfunctie vraaggericht werken en een podium en eventueel faciliteiten bieden aan de verenigingen en organisaties die een podium zoeken om te bespelen. Daarnaast zou DNI actief in kunnen zetten op het initiëren, ondersteunen en faciliteren van amateur culturele producties.

Zo zou er (twee)jaarlijks onder begeleiding van professionals een amateur culturele productie opgezet kunnen worden die door de professionals van DNI wordt begeleid, eventueel aangevuld met specifieke kennis (zoals regie), en die wordt uitgevoerd door de inwoners van Heesch en Bernheze. Er kan bijvoorbeeld aangesloten worden bij een gebeurtenis die speelt in gemeente (zoveel jarig bestaan) een activiteit die de inwoners belangrijk vinden (carnaval) of een thema waar vanuit DNI (voor langere tijd) op wordt ingezet.

Deze toevoeging sluit naadloos aan bij zowel de missie, visie en uitgangspunten van DNI als bij het cultuurbeleid van de gemeente Bernheze. Tevens vergroot het de betrokkenheid bij DNI zowel bij de deelnemers aan de productie als bij de bezoekers van de uitvoeringen. Daarnaast kan samenwerking tussen amateurs en professionals het amateur culturele veld in de gemeente verder versterken.

10.2 Mogelijke invullingen professionele theaterfunctie

10.2.1 Door DNI

Brabant kent een rijk aanbod theaters en podia. Naast grote(re) schouwburgen in de (middel)grote steden zijn er veel kleine theaters en culturele centra met een professionele podiumprogrammering. Voor deze kleinere theaters en culturele centra is het vaak lastig zich te onderscheiden binnen het grote aanbod. De huidige situatie waarin alle kleine(re) theatertjes een vergelijkbare programmering hebben met voorstellingen die ook in de grote(re) schouwburgen te zien zijn, is op termijn lastig houdbaar.

Cultuurbezoek kent steeds minder grenzen. Bezoekers zijn steeds meer gewend en bereid in de auto te stappen voor een theatervoorstelling. Slechts een gedeelte van de theaterbezoekers komt uit de eigen gemeente. Daardoor zijn de theaters en culturele centra vaak concurrenten van elkaar, in plaats van dat ze elkaar versterken. Gezien de ligging van DNI, omgeven door verschillende podia (zie paragraaf 4.4) is dit ook voor de professionele theaterfunctie binnen DNI aan de orde.

Wanneer een podium in de programmering een duidelijke keuze maakt kan (daarbinnen) breed, uitdagend en dus onderscheidend geprogrammeerd worden. Zo ontwikkelt het theater een duidelijk en onderscheidend profiel. Bezoekers en bespelers weten waarvoor ze bij dit theater terecht kunnen en zo kan vanuit inhoudelijkheid samen iets worden opgebouwd.

Voor het invullen van deze duidelijke profilering is een inhoudelijk sterke, kwalitatieve programmering een vereiste. Bezoekers moeten kunnen vertrouwen op de kwaliteit van datgene dat wordt aangeboden. Bezoekers realiseren zich wanneer ze een kaartje kopen voor een voorstelling dat er een bepaalde onzekerheid zit in het gebodene. Dat het soms anders uitvalt dan verwacht, is voor de meeste bezoekers dan ook geen probleem, mits de kwaliteit van het gebodene op het verwachte niveau is. Wat je in het theater precies gaat zien weet je tenslotte nooit zeker. Dat is lastig en daarom kiezen bezoekers vaak voor wat al bekend is door eerder theaterbezoek of via televisie of internet. Als bezoekers niet teleurgesteld worden in de kwaliteit van de programmering zijn ze sneller bereid opnieuw een voorstelling te bezoeken, durven ze sneller anderen aan te zetten tot bezoek en te kiezen voor minder bekende programma onderdelen.

In lijn met deze duidelijke profilering en kwalitatieve programmering ligt de noodzaak tot een eenduidige en consequente marketing en communicatie. Voor de (potentiële) bezoeker moet duidelijk zijn waarvoor men terecht kan in het theater van DNI. Dit alles in een eenduidige en herkenbare vormgeving. Ook dit geeft invulling aan de duidelijke profilering en versterkt het vertrouwen in de kwaliteit van de programmering.

Voor het invullen en vormgeven van de profilering moeten dus heldere keuzes gemaakt worden. De vraag is welke profilering de beste kansen biedt. In de omgeving zijn (nog) geen theaters met een specifiek profiel. Dus vanuit dat oogpunt liggen alle mogelijkheden nog open. Wat past het beste binnen DNI, is dat bijvoorbeeld muziek of juist cabaret, try-outs of kindervoorstellingen?

Met ingang van seizoen 2019-2020 heeft CC De Pas een voorzichtige stap gezet in de richting van een Brabantse profilering. Dit vanuit de gedachte dat dit passend, haalbaar en kansrijk is.

Passend: In de programmering wordt al langere tijd extra aandacht besteed aan het Brabantse aanbod, ook vanuit de wens van de gemeente. En Heesch is een mooi, Brabants dorp waar een theater voor en van Brabanders niet misstaat.

Haalbaar: Als gekeken wordt naar de bestaande programmering van CC De Pas springen verschillende voorstellingen er v.w.b. verkoopcijfers uit, vaak zijn dat de voorstellingen met een (overduidelijke) Brabantse signatuur. Brabantse voorstellingen doen het goed in verkoop en waardering.

Kansrijk: Met een overduidelijke Brabantse programmering zijn er verschillende partijen te bedenken waarmee samengewerkt zou kunnen worden of die dit initiatief wellicht willen ondersteunen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan Omroep Brabant, Provincie NBr., Dans Brabant, bkcc, Brabants Dagblad en Prins Bernhard Cultuurfonds.

Door de duidelijke keuze en profilering zou breder en uitdagender geprogrammeerd kunnen worden. Dus naast de voorstellingen van o.a. Christel de Laat, Bjorn van de Doelen en Gerard van Maasakkers zouden bijvoorbeeld ook de jeugdtheatervoorstelling van Theater Artemis of een moderne dansvoorstelling van De Stilte geprogrammeerd kunnen worden.

10.2.2 Door De Lievekamp

M.i.v. seizoen 2019-2020 werkt CC De Pas op het gebied van programmering samen met Theater De Lievekamp. Doel is de programmering van beide theaters op elkaar af te stemmen en zo overlap te voorkomen. Daarnaast wordt op deze manier gebruik gemaakt van de kennis en ervaring van de programmeur van De Lievekamp. Deze heeft dan ook enkele programmaonderdelen aangedragen die aanvullend zijn op de programmering van beide theaters en passen in de zaal van CC De Pas.

In de toekomst zou deze samenwerking verder geïntensiveerd kunnen worden. Zo zou de programmering en marketing van de professionele theaterfunctie van DNI volledig in handen gegeven kunnen worden van De Lievekamp. Daarmee wordt de theaterzaal van DNI een 'satellietzaal' van De Lievekamp.

Dit zou op uiteenlopende wijze vormgegeven kunnen worden. Zoals in de huidige samenwerking tussen De Pas en De Lievekamp is overeengekomen zijn alle geprogrammeerde voorstellingen voor rekening en risico van de Pas en ontvangt De Lievekamp voor elke door hen geprogrammeerde voorstelling een vaste vergoeding. Geheel andere variant is dat de voorstellingen die in de theaterzaal van DNI geprogrammeerd worden voor rekening en risico zijn van De Lievekamp. De Lievekamp betaalt aan DNI een (huur)vergoeding voor gebruik van de zaal.

Voordeel is dat (professionele) kennis en ervaring op het gebied van theaterprogrammering en -marketing geen onderdeel van de organisatie van DNI hoeven te zijn. Deze is extern belegd en geborgd. De marketing van de voorstellingen kan meegenomen worden door de marketingafdeling van De Lievekamp. Het aanbod zou opgenomen kunnen worden in de seizoensbrochure. Zo neemt een grotere doelgroep kennis van het professionele theateraanbod van DNI. Afhankelijk van de gekozen samenwerkingsvorm zouden het risico en de kosten vooraf duidelijk en eventueel lager kunnen zijn dan wanneer programmering en marketing in eigen hand zouden blijven.

Binnen de uitgangspunten van DNI (zie ook paragraaf 4.2) wordt gesteld dat gezamenlijke programmering vraagt om professionaliteit en ownership in de vorm van een programmaraad met een centrale programmanager. Verder worden op het gebied van inhoudelijke samenwerking / programmering de volgende uitgangspunten gesteld:

- Het bieden van een groter (gezamenlijk) aanbod met ook nieuwe activiteiten.
- Partners gaan aan de hand van thema's een (maatwerk)programma ontwikkelen. Zo vindt er optimale kruisbestuiving plaats. De insteek is cross sectorale samenwerking.
- Ook inwoners krijgen zelf volop mogelijkheden om activiteiten te organiseren en worden uiteraard ook gehoord bij de ontwikkeling van de programmering.
- De centrale programmamanager is verantwoordelijk voor het gezamenlijke aanbod en de agenda en stuurt op lange en korte termijn programmering. Gaten in de programmering worden zo snel mogelijk ingevuld.

Het uitbesteden van de programmering aan De Lievekamp zou deze uitgangspunten en het door de betrokken partners binnen DNI gezamenlijk invulling geven aan (maatwerk)programma's (cross sectorale samenwerking) in de weg kunnen staan. Ook het snel inspelen op actuele ontwikkelingen en thema's wordt daardoor bemoeilijkt. Gezamenlijk programmeren is een essentieel instrument om met DNI (als collectief) toegevoegde waarde te bieden aan de inwoners van Heesch. Het professionele theaterprogramma kan hieraan een belangrijke bijdrage leveren. Dit (volledig) uit handen geven aan een externe partij is naar verwachting niet bevorderlijk voor de inhoudelijke samenwerking binnen DNI.

10.2.3 I.s.m. De Kersouwe en Nesterlé

In de gemeente Bernheze zijn nog twee andere podia actief: natuurtheater De Kersouwe en CC Nesterlé. Als hiermee samenwerking gezocht wordt op het gebied van programmering en marketing zou begonnen kunnen worden met een afgestemde programmering, waardoor elk podium een onderscheidende positie kan innemen. De Rotterdamse podia weten zich bijvoorbeeld al jaren succesvol te onderscheiden qua merk en aanbod: De Doelen is er voor muziek, de Rotterdamse Schouwburg voor toneel en Luxor voor musical en cabaret. Door een gezamenlijke of goed op elkaar afgestemde programmering krijgen de inwoners van Bernheze een breder aanbod voorgeschoteld. Dit sluit ook beter aan bij het gedrag van de huidige theaterbezoeker die zich niet laat leiden door gemeentegrenzen.

Door te kiezen voor samenwerking op het gebied van (of volledig gezamenlijke) marketing wordt de marketingslagkracht vergroot en worden kennis en mogelijkheden optimaal benut. Omdat er door samen te werken meer budget beschikbaar is kunnen de theaters investeren, bijvoorbeeld in een gezamenlijk seizoensmagazine met het aanbod van alle drie de theaters dat huis aan huis verspreid wordt in de gehele gemeente. Kortom, door samen te werken met De Kersouwe en Nesterlé ontstaat er een sterk en aantrekkelijk programmerend collectief met forse marketingslagkracht.

Samenvatting en conclusie

DNI

De samenwerking tussen CC De Pas, Educatief en Creatief Centrum De Eijnderic, De Bibliotheek Heesch en KBO afdeling Heesch krijgt concreet vorm binnen het project De Nieuwe Instelling (DNI). Binnen DNI gaan De Pas en De Eijnderic fuseren en samenwerken met de bibliotheek in het gemeenschapshuis (de huidige accommodatie van De Pas).

Binnen DNI wordt nadrukkelijk gekozen voor inhoudelijke samenwerking en programmering. Door het bieden van een groter (gezamenlijk) aanbod (nieuwe) activiteiten. De insteek is cross sectorale samenwerking. Een centrale programmamanager is verantwoordelijk voor deze gezamenlijke programmering.

Opdracht

Om te komen tot een onafhankelijke onderbouwing van de plannen voor een duurzame en toekomstbestendige instelling, heeft het bestuur onderzoek laten doen naar de invulling van een aantal functies binnen DNI. In dit rapport is een beschrijving gegeven van de mogelijke praktische, organisatorische en financiële consequenties en invullingen van zowel de lokale podium- als de professionele theaterfunctie.

Aansluiting bij gemeentelijk beleid

De ambitie van de gemeente is om cultuur en kunst meer uitstraling te geven door een klimaat te scheppen dat inwoners (van jong tot oud) stimuleert actief met kunst en cultuur bezig te zijn. In de perspectiefnota 2020-2023 stelt het college van B&W als hoofddoel op het gebied van cultuur: Door cultuuraanbod is de leefbaarheid en persoonlijke ontwikkeling toegenomen. Enkele van de (sub)doelen die zij daarbij stellen zijn o.a. het beschikbaar stellen van ontmoetingsplekken en podia voor kunst, cultuur en evenementen en het in aanraking brengen van jongeren met een breed aanbod kunstdisciplines

Het college ziet DNI als een nieuwe bruisende sociaal culturele instelling in het centrum van Heesch. Daarnaast is uit onderzoek gebleken dat er onder de bevolking van Bernheze draagvlak is voor de komst van DNI.

Landelijke trends

Kleine theaters nemen naast hun taak om het landelijke aanbod te laten zien, steeds vaker ook de taak op zich het lokale amateurveld te faciliteren. Dit doen ze o.a. door verbindingen te maken tussen professionals en amateurs, tussen educatie en presentatie en de vermenging van verschillende genres in de programmering.

Tegelijkertijd is er een tendens dat gemeenten niet meer allemaal hetzelfde culturele profiel nastreven. Nederland heeft een 'theaterdichtheid', die in de wereld tot de top behoort. Lokale afstemming en lokaal-specifieke profilering zijn trends die steeds meer zichtbaar worden bij de (kleinere) theaters.

Definitie functies

De opdrachtgever definieert de podiumfunctie als: Alle lokale verenigingen en clubs kunnen terecht in de theaterzaal (toneelvereniging, muziekgezelschap, filmhuis etc.). De professionele theaterfunctie wordt omschreven als: de hiervoor genoemde podiumfunctie aangevuld met een programma van

professionele voorstellingen. De twee varianten vragen om een eigen programmering / activiteiten, inzet van mensen en middelen (organisatie) en voorzieningen (zaal en techniek).

Lokale podiumfunctie

De lokale podiumfunctie biedt een podium aan lokale en regionale aanbieders uit het brede culturele veld. Vanuit de toegankelijkheid en huiskamergedachte zullen voor deze doelgroep vriendelijke prijzen gehanteerd worden voor horeca en zaalhuur. Uitgaande van de beleidsuitgangspunten van de gemeente Bernheze sluit deze variant aan bij de gestelde beleidskaders.

De lokale podiumvoorziening, in de vorm van een multifunctionele zaal, speelt een verbindende rol binnen de verschillende functies en activiteiten van DNI. Initiatieven van zeer uiteenlopende aard kunnen er gepresenteerd en gefaciliteerd worden. Daarnaast versterkt een lokale podiumvoorziening de functie van DNI als centraal ontmoetingspunt voor bewoners van Heesch en Bernheze, waar de verwachte publieksstroom verbreed kan worden met de brede (lokaal) faciliterende en programmerende mogelijkheden van dit podium. **Verblijven, ontmoeten en verbinden** zijn de kernbegrippen van deze voorziening.

Professionele theaterfunctie

Deze functie kan gezien worden als aanvullend op de lokale podiumfunctie. Aanvullende activiteiten zijn:

- Toont een dwarsdoorsnede van het professionele aanbod op het gebied van kleine zaalprogrammering in Nederland; de genres zijn cabaret, kindervoorstellingen, toneel, kleinkunst, lezingen, muziek en dans;
- Heeft aandacht voor en geeft ruimte aan vernieuwing in de podiumkunsten;
- Vervult een (centrale) plek in de culturele infrastructuur van de gemeente.

De professionele theaterfunctie kan een antwoord zijn op de gestelde beleidskaders van de gemeente Bernheze. Door de gemeente is echter nergens gesteld dat het de ambitie is om binnen de culturele infrastructuur te voorzien in een professioneel programmerende taak. Het accent bij de perspectiefnota 2020-2023 van de gemeente ligt met name op het terrein van participatie en educatie.

Als gekeken wordt naar de visie en missie van DNI kan deze functie gezien worden als een aanvulling op de sociaal maatschappelijke activiteiten, die het aanbod versterkt en de functie van DNI op het gebied van zelfontplooiing, creativiteit en ontmoeten verbreedt. Voor deze functie is een professionele kern van medewerkers met specifieke kennis en ervaring noodzakelijk om een passende professionele programmering en publiek op te bouwen.

Wanneer er sprake is van een professionele theaterfunctie blijft de lokale podiumfunctie bestaan. Ook dan dient er dus ruimte te zijn voor potentiële gebruikers zoals verenigingen en scholen om de theaterzaal te huren. In beide gevallen zal de voor huurders acceptabele huurprijs niet kostendekkend zijn. De kostenberekening en uiteindelijke huurprijs zullen binnen DNI voor beide varianten op vergelijkbare wijze plaatsvinden. Daarmee komt de uiteindelijke doorberekende huurprijs voor gebruikers dus op een vergelijkbaar niveau uit.

Een professionele theaterfunctie

- heeft een duurzame en (semi)professionele organisatie die gericht is op ontwikkeling van het programma en continuïteit in de bedrijfsvoering;
- heeft professionele medewerkers in dienst met specifieke kennis op het gebied van theaterprogrammering en -marketing;
- heeft een accommodatie die voldoet aan de gangbare normen voor een klein theater;
- gezien de aard van de programmering en organisatie zijn kosten en baten meestal niet in balans.

Het realiseren van de professionele theaterfunctie vraagt, nog meer dan de lokale podiumfunctie, inzet van de balie- / receptiefunctie, facilitair, planning, verhuur en marketing en de centrale programmering.

Bij de uitvoering van verschillende werkzaamheden kan gebruik gemaakt worden van de inzet van vrijwilligers. Om de professionaliteit en continuïteit van de van de organisatie te waarborgen worden bij veel culturele organisaties de kantoor- en managementfuncties en de coördinerende en beleidsmatige taken door professionele krachten vervuld. Functies die regelmatig door vrijwilligers vervuld worden zijn:

- kassa- / receptiemedewerker
- gastvrouw / suppoost
- Technisch medewerker
- Garderobemedewerker
- Horecamedewerker

Het betreft vooral functies met veel klantcontact. Een goede begeleiding en scholing van de vrijwilligers is daarom van groot belang om de professionele uitstraling van DNI en de service en klanttevredenheid op het juiste niveau te houden.

Door toevoeging van een professionele theaterfunctie worden de bewoners van Heesch en Bernheze in aanraking gebracht met aanbod professionele podiumkunsten, ook jeugd en jongeren. Het biedt ouderen in hun eigen omgeving toegang tot een professioneel theateraanbod. De voorstellingen zorgen voor variatie, inspiratie en vernieuwing en versterken de lokale podiumvoorziening. DNI spreekt hiermee een breder publiek aan, want hoe groter de verscheidenheid aan activiteiten, hoe groter de verscheidenheid aan bezoekers.

Een professionele theaterfunctie versterkt daarnaast de leefbaarheid in de gemeente. Wanneer je als gemeente aantrekkelijk wilt zijn moet je ook cultureel wat te bieden hebben. Het maakt van Heesch een aantrekkelijkere woonplaats. Mensen willen wonen in een gemeente waar 'iets te doen is' en daarin spelen kunst en cultuur een belangrijke rol. De aantrekkelijkheid van een woonplaats is afhankelijk van de verblijfskwaliteit: wonen, onderwijs, vrije tijd, kunst en cultuur. Voor werk reizen mensen heen en weer.

Uit de omgevingsanalyse kan worden opgemaakt dat op bereisbare afstand 5 theaters met een kleine zaal programmering zijn: Natuurtheater De Kersouwe, CC Nesterlé, Theater De Lievekamp, De groene Engel en Markant. Het is aannemelijk dat inwoners van Heesch en Bernheze deze theaters regelmatig (zullen) bezoeken. Gezien de nabijheid van de genoemde voorzieningen, heeft een

professionele theaterfunctie binnen DNI vooral kans van slagen als het zich kan onderscheiden. Ook in het zoeken naar samenwerking met één of meerdere van genoemde theaters in de omgeving bestaan kansen. Door de huidige situatie waarin alle kleine(re) theatertjes een vergelijkbare programmering hebben met voorstellingen die ook in de grote(re) schouwburgen te zien zijn, zijn de theaters en culturele centra vaak concurrenten van elkaar, in plaats van dat ze elkaar versterken. Gezien de ligging van DNI, omgeven door verschillende podia (zie paragraaf 4.4) is dit ook voor de professionele theaterfunctie binnen DNI aan de orde. Dit is op termijn lastig houdbaar.

Bereik en bezoekers

Het potentieel aantal bezoekers is zowel voor de lokale podiumfunctie als voor de professionele theaterfunctie groot. Uit landelijk onderzoek blijkt dat zo'n 62% van de Nederlanders een bezoekers is van podiumkunstuvoeringen (amateur en professioneel). Door de flexibiliteit van de theaterzaal beschikt de gemeente Bernheze niet alleen over een grote zaal voor (in theateropstelling) een publiek van 400 mensen. Ook biedt DNI ruimte aan voorstellingen (zowel amateur als professioneel) die vragen om de intimiteit en omvang van een kleine zaal (200 plaatsen). Dit zou in volle breedte ruimte bieden aan de voorgenomen activiteiten en te programmeren (professionele) voorstellingen binnen DNI. Raadzaam is te onderzoeken of voorzieningen en inrichting van de zaal voldoende aansluiten bij de aard en omvang van de te verwachten voorstellingen en activiteiten. Vaak is voor amateur culturele en kleinere professionele producties bijvoorbeeld een vlakke vloer met hijsinstallatie te verkiezen boven (het huidige) podium met trekkenwand.

Voorzieningen

De aanwezige voorzieningen (licht, geluid en theaterzaal) voldoen voor beide varianten aan de geldende wensen en eisen die gesteld worden aan een accommodatie. Wel zal op termijn de overgang gemaakt (moeten) worden van de huidige aanwezige conventionele lichtinstallatie naar LED-verlichting. Ook andere (vervangings)investeringen zullen op termijn gedaan moeten worden om e.e.a. op het gewenste niveau te houden.

Volgens de subsidieovereenkomst tussen gemeente Bernheze en CC De Pas komt vervanging van inventaris met een afschrijvingsperiode van 20 jaar of meer voor rekening van de gemeente (4.2). Onderstaande voorzieningen binnen de theaterzaal zijn afgeschreven in 2029:

omschrijving	Bouwjaar	prijs	Afschr. termijn
Div. staalwerk telescooptribune theaterzaal	2004	€2.267,-	25
2 Tribunes theaterzaal en balkon	2004	€122.332,-	25
3 x loopbrug / manteau podium	2004	€97.294,-	25
3 x loopbruggen theaterzaal	2004	€36.000,-	25
Regiekooi theaterzaal	2004	€3.650,-	25

Omdat nieuwe bouwkundige en overige investeringen die volledig of deels ten behoeve van gesubsidieerde activiteiten worden gedaan voor rekening van de gemeente komen (4.1)²², zal de t.z.t. benodigde overgang naar LED-verlichting in overeenstemming met de gemeente worden ingezet.

²² Budgetsubsidieovereenkomst 2012-2015 t.b.v. de Stichting Cultureel Centrum De Pas Heesch, 2011

Verdringing

Vanwege de flexibele tribune opstelling en het beperkte gebruik voor de podiumfunctie is de zaal ook geschikt voor ander gebruik dan theater en muziek. De theaterzaal is een multifunctionele ruimte die naast activiteiten die vallen binnen de podiumfunctie ingezet kan worden voor films en zakelijke verhuur. Door de eigen programmering van het theater is de theaterzaal op betreffende avonden (vaak donderdag t/m zondag) niet beschikbaar voor potentiële huurders. Ook op de dagen dat de voorstellingen plaatsvinden wordt door opbouw, soundcheck etc. de zaal onttrokken aan amateur culturele en zakelijke verhuur en kunnen er geen films vertoond worden. Als de functie zich beperkt tot een lokale podiumfunctie is er meer ruimte voor dit soort initiatieven en activiteiten.

Passend bij omvang gemeente

Op basis van het ringenmodel van Cor Wijn hanteert de VNG de culturele infrastructuur van gemeenten in vier ringen. Met net iets meer dan 30.000 inwoners zit de gemeente Bernheze op de grens van kernachtig en uitgebreid cultuurbeleid. Zowel een lokale podiumfunctie als een professionele theaterfunctie zijn vanuit het oogpunt van deze studie verdedigbaar. Wanneer alleen gekeken wordt naar de omvang van Heesch zou een kernachtig cultuurbeleid met uitsluitend een lokale podiumfunctie het beste aansluiten.

Gelijkaardige initiatieven

In veel kleine (deel)gemeenten worden een lokale podium- of professionele theaterfunctie gecombineerd met overige functies binnen een multifunctionele voorziening. Afhankelijk van uitgangspunten, lokale mogelijkheden en wensen en de betrokken partijen komen multifunctionele voorzieningen in uiteenlopende vormen voor. In hoofdstuk 8 worden enkele min of meer vergelijkbare accommodaties en hun bedrijfsvoering beschreven.

Begroting

De kosten voor het toevoegen van een professionele theaterfunctie (ca. 35 voorstellingen per seizoen) bedragen afgerond € 25.000,-. In deze berekeningen zijn de te verwachten inkomsten uit horeca niet meegenomen.

Lokaal podium of professioneel theater

Op basis van het cultuurbeleid en de omvang van de gemeente Bernheze en Heesch, sluit een lokale podiumfunctie het beste aan. De lokale podiumfunctie is een belangrijk instrument voor DNI om de gestelde doelen en ambities te bereiken. Passend hierbij is een intieme zaal met een zaalcapaciteit van 200 à 250 stoelen. Vanuit deze functie kan DNI in co-creatie samenwerken met een breed scala aan professionele en vrijwilligersorganisaties. De professionele theaterfunctie kan gezien worden als een aanvulling op de lokale podiumfunctie. Hierdoor wordt het aanbod versterkt en de functie van DNI op het gebied van zelfontplooiing, creativiteit en ontmoeten verbreedt.

Mogelijke invullingen lokale podiumfunctie

- Door DNI die door overleg met de lokale en regionale amateur culturele verenigingen deze optimaal kan bedienen.

- Met als toevoeging op de lokale podiumfunctie een (zeer) beperkte professionele programmering waardoor bepaalde doelen bereikt of specifieke doelgroepen ondersteund kunnen worden.
- DNI kan als multifunctionele accommodatie actief inzetten op het zelf initiëren, ondersteunen en faciliteren van amateur culturele producties.

Mogelijke invullingen professionele theaterfunctie

- Door DNI die in de programmering een keuze maakt voor een duidelijk en onderscheidend profiel (bijv. nog sterker inzetten op de Brabantse programmering). En in lijn daarmee een eenduidige en consequente marketing en communicatie.
- De m.i.v. seizoen 2019-2020 door De Pas ingezette samenwerking op het gebied van programmering met Theater De Lievekamp intensiveren. Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat het uitbesteden van de programmering aan De Lievekamp de uitgangspunten van DNI en het door de betrokken partners gezamenlijk invulling geven aan (maatwerk)programma's (cross sectorale samenwerking) in de weg zou kunnen staan. Ook het snel inspelen op actuele ontwikkelingen en thema's wordt daardoor bemoeilijkt. Gezamenlijk programmeren is een essentieel instrument om met DNI (als collectief) toegevoegde waarde te bieden aan de inwoners van Heesch. Het professionele theaterprogramma kan hieraan een belangrijke bijdrage leveren. Dit (volledig) uit handen geven aan een externe partij is naar verwachting niet bevorderlijk voor de inhoudelijke samenwerking binnen DNI.
- Als samenwerking gezocht wordt met natuurtheater De Kersouwe en CC Nesterlé op het gebied van programmering en marketing krijgen door een gezamenlijke of goed op elkaar afgestemde programmering de inwoners van Bernheze de beschikking over een breder aanbod. Dit sluit ook beter aan bij het gedrag van de huidige theaterbezoeker die zich niet laat leiden door gemeentegrenzen. Hierdoor ontstaat er een sterk programmerend collectief met forse marketingslagkracht.